Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Halfjaarrapportage mei 2020

Monitor Invoering Omgevingswet

Colofon

Document	Halfjaarrapportage Monitoring Invoering Omgevingswet mei 2020
Peilperiode	15 maart - 8 mei
Versie	1.0
Opsteller	Interbestuurlijke Monitoringoverleg Invoering Omgevingswet

Halfjaarrapportage mei 2020

Monitor Invoering Omgevingswet

Resultaten en duidingen opgenomen in deze halfjaarrapportage zijn van de periode voor het bekend worden van de nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet. In de teksten is daarom nog geen rekening gehouden met deze nieuwe datum.

Inhoud

Inleiding 5
Monitor Invoering Omgevingswet 5
Rapportage aan de hand van concrete criteria 5
Leeswijzer 8

Algemeen overzicht 9

Criterium 1: Omgevingsvisie 13
Indicator inhoud 14
Indicator publicatie 15

Criterium 2: Omgevingsverordening 16
Indicator inhoud 17
Indicator techniek 18
Indicator publicatie 18

Criterium 3: Projectbesluit 19

Criterium 4: Omgevingsplan 22
Indicator proces 23
Indicator techniek 24

Criterium 5: Vergunningen en meldingen 26
Criterium 5.1 Vergunningen en meldingen – techniek 28
Criterium 5.2 Vergunningen en meldingen – indieningsvereisten 30
Indicator inhoud 31
Indicator techniek 32
Indicator registratie 32
Criterium 5.3 Vergunningen en meldingen – proces 35
Criterium 5.4 Vergunningen en meldingen – beoordeling 39

Bijlage 1: Opdeling gemeenten naar omvangcategorie per criterium 41

Bijlage 2: Tabel stand per criterium in percentages 43

Inleiding

Monitor Invoering Omgevingswet

Het interbestuurlijke programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft in zijn taakstelling de opdracht gekregen om de voorbereiding van de overheden op de invoering van de Omgevingswet te monitoren. Dit gebeurt vanuit het project Monitor Invoering Omgevingswet. In het project worden verschillende onderzoeken uitgevoerd en bronnen gevolgd om een beeld te krijgen van de voortgang van de invoering en de veranderingen die de wet binnen de overheid tot gevolg heeft. De monitor doet dit niet alleen voor de informatievoorziening van het Rijk in haar rol als stelselverantwoordelijke, maar ook ter ondersteuning van de koepels van de gemeenten, provincies en waterschappen en de rijkspartijen die de veranderopgaven bij hun achterban faciliteren.

De monitorrapportage is in eerste instantie bedoeld voor de leden van het OpdrachtGevend Beraad (OGB) en de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Zij kunnen de resultaten gebruiken voor het (bij)sturen van hun ondersteuningsinspanningen bij de implementatie van de wet. Daarnaast wordt met de monitorrapportage een bijdrage geleverd aan de monitorafspraken die de minister met de Tweede en Eerste Kamer heeft gemaakt.

De monitor richt zich op het volgen van de vraag hoe ver de bevoegde gezagen zijn met de voorbereidingen om op de invoeringsdatum aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet te voldoen. In 2019 is een set criteria uitgewerkt die aangeven wat er op invoeringsdatum minimaal af dient te zijn om te voldoen aan de wet. De indicatoren die worden gemonitord zijn sindsdien op deze criteria aangepast.

De transitie naar een succesvol werkende Omgevingswet omhelst weliswaar meer dan alleen kunnen voldoen aan de minimale criteria op invoeringsdatum. Echter gegeven het belang van een succesvolle start op de gewenste invoeringsdatum is er voor gekozen de monitoractiviteiten in de komende fase tot de invoeringsdatum vooral te richten op deze minimumvereisten.

De monitorrapportage en de nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet
Let op!: De monitorrapportage is opgesteld in de periode waarin de nieuwe invoeringsdatum van de wet nog niet bekend was. Alle duidingen van de resultaten zijn door Rijk, IPO, UVW en VNG in dat licht beschreven.

Rapportage aan de hand van concrete criteria

Op 16 juni 2019 heeft de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet een set criteria vastgesteld waaraan de verschillende overheden op grond van de Omgevingswet minimaal dienen te voldoen. De criteria zijn in nauwe samenwerking met de koepels VNG, IPO, UvW en de veranderorganisatie voor de rijksinstanties tot stand gekomen. Alhoewel de koepels en de rijksinstanties hogere ambities hebben, waarvoor de monitor op verzoek ook informatie verzamelt, beperkt deze rapportage zich tot de vijf minimumcriteria. De minister heeft de Tweede en Eerste Kamer over deze insteek geïnformeerd.

De vijf criteria zijn:

1. Vanaf de invoeringsdatum hebben provincies en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (artikel 3.2 en 3.3 Ow). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[I]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsvisie*')
2. Vanaf de invoeringsdatum heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[II]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsverordening*')
3. Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze vanaf de invoeringsdatum vast conform de eisen van de Omgevingswet (Het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen. (Dit criterium noemen we hierna '*Projectbesluit*')
4. Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging Vanaf de invoeringsdatum vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[III]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsplan*')
5. Vergunningen en meldingen:
    - 5.1 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen[IV]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - techniek*')
    - 5.2 Vanaf de invoeringsdatum stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - indieningsvereisten*')
    - 5.3 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag[V]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - proces*')
    - 5.4 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet[VI]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - beoordeling*')

[I] Omgevingsvisie: Vanaf de invoeringsdatum wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD- standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV. Een vóór de invoeringsdatum vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie.

[II] Omgevingsverordening: Een Omgevingsverordening wordt opgesteld met de STOP-TPOD-standaard en bekend gemaakt via de landelijke voorziening.

[III] Wijziging Omgevingsplan: Een wijziging van een Omgevingsplan wordt opgesteld met de STOP-TPOD-standaard, bekendgemaakt via de LVBB en ontsloten via DSO-LV.

[IV] Ontvangen aanvraag of melding: Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM).

[V] Beoordelingstermijn: Beoordeling van een aanvraag vindt binnen 8 weken plaats voor besluiten anders dan art 10.24 Omgevingsbesluit. Bij een meervoudige aanvraag is het bevoegd gezag dat de aanvraag behandelt, voorbereid op het inwinnen van advies van het bestuursorgaan dat bevoegd gezag geweest zou zijn, als de activiteit los (enkelvoudig) aangevraagd zou zijn.

[VI] Beoordeling aanvraag omgevingsvergunning: De beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voldoet tenminste aan de instructieregels uit hoofdstuk 8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dat betekent dat aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit ook dienen te voldoen aan de instructieregels voor het omgevingsplan.

We rapporteren over alle overheden waarop een criterium van toepassing is in hun rol als bevoegd gezag voor het nemen van besluiten onder de Omgevingswet. De monitor maakt gebruik van verschillende bronnen om te kunnen volgen of de verschillende overheden al voor inwerkingtreding aan deze criteria voldoen. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van formele objectieve bronnen zoals geregistreerde aansluitingen op de verschillende DSO-LV-onderdelen en officiële publicaties van omgevingsdocumenten. De gebruikte bron is in het vervolg van deze rapportage per indicator vermeld. Bij een aantal criteria maken we gebruik van een survey om dit in kaart te brengen. Deze survey wordt eenmaal per half jaar uitgezet onder de projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet bij de verschillende overheden. Organisaties die niet deelgenomen hebben aan de survey worden meegeteld in de categorie 'nog onbekend' voor zover een vraag uit de survey als basis heeft gediend voor de stand op een indicator of criterium.

De meest recente ronde van de survey is van 16 maart tot 15 april 2020 uitgevoerd. De uitvraag viel daarmee in het begin van de lockdown-periode die is ingesteld in het kader van de corona-crisis. Op 1 april 2020 - halverwege de uitvraagperiode - is daarnaast bekend geworden dat de invoeringsdatum van de wet zou worden uitgesteld. De gemelde resultaten in deze halfjaarrapportage dienen daarom mede in dat licht te worden geïnterpreteerd. Deze survey had mede dankzij de inzet van de koepels en de de Regionale Implementatiecoaches (RIO's) de hoogste respons ooit van 95% onder gemeenten (337 uit 355) en 100% onder waterschappen (21 uit 21), rijkspartijen[1] (10 uit 10) en provincies (12 uit 12). Er zijn slechts 18 gemeenten die niet op tijd de vragenlijst hebben ingevuld. De respons onder de gemeenten onderverdeeld naar de verschillende grootteklassen is als volgt:

OMVANGCATEGORIE	AANTAL GEMEENTEN	RESPONS RONDE Q3 2019	RESPONS RONDE Q2 2020	RESPONS PERCENTAGE
Minder dan 5.000 inwoners	5	3	**4**	**80,0%**
5.000 tot 10.000 inwoners	10	8	**10**	**100%**
10.000 tot 20.000 inwoners	66	44	**63**	**95,5%**
20.000 tot 50.000 inwoners	189	129	**178**	**94,2%**
50.000 tot 100.000 inwoners	54	42	**52**	**96,3%**
100.000 tot 150.000 inwoners	13	9	**13**	**100%**
150.000 tot 250.000 inwoners	14	11	**13**	**92,9%**
250.000 inwoners of meer	4	3	**4**	**100%**
Totaal	**355**	**249**	**337**	**94,4%**

De resultaten van de survey zijn in aparte, meer gedetailleerde rapportages per bestuurslaag en regio aan de afzonderlijke koepels en RIO's aangeboden. Een overkoepelende rapportage van de surveyresultaten over de gemeenten, provincies, waterschappen en rijkspartijen is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Daar wordt tevens een overkoepelende rapportage gepubliceerd over de surveyresultaten bij de omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en GGD's. De meting op de overige indicatoren betreffen de stand op 8 mei.

[1] De relevantie van de criteria voor de afzonderlijke rijkspartijen kan per organisatie verschillen. Dit betekent dat ook de basis voor de vergelijking van de voltooiing per criterium voor rijkspartijen kan verschillen. Deze is bij sommige criteria minder dan de 10 rijkspartijen die gemonitord worden. Ten opzichte van de vorige monitor is één respondent afgevallen, namelijk het Rijksvastgoedbedrijf. Deze rijkspartij heeft geen rol als bevoegd gezag, maar wel als initiatiefnemer.

Leeswijzer

De rapportage behandelt per criterium de mate waarin de verschillende overheden op het meest recente moment van meten voldoen. Aan het begin van ieder hoofdstuk is een schematisch overzicht opgenomen over de stand van zaken bij iedere bestuurslaag op het criterium waarop de voortgang wordt gemonitord. Sommige criteria worden met meerdere indicatoren gemeten. Ieder criterium/indicator bevat een grafische weergave die met maximaal drie kleuren de stand van zaken op dat criterium weergeeft. De kleuren zijn:

- **donkergroen:** dat staat voor hoeveel procent van de overheden in de bestuurslaag al voldoet;
- **lichtgroen:** dat staat voor hoeveel procent van de overheden in de bestuurslaag bezig zijn met voorbereidingen (zowel in uitvoering als gepland);
- **grijs:** het percentage overheden in de bestuurslaag dat nog niet aan de slag is om aan het criterium te voldoen of waar de monitor nog geen zicht heeft op de status.

Voor de meeste instrumenten geldt dat als een bevoegd gezag er mee wil kunnen werken steeds vier aspecten geregeld moeten zijn, die wij met behulp van indicatoren volgen:

- *inhoud:* Deze indicator geldt alleen voor de omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en de indieningsvereisten. We meten bij de visies en verordeningen het moment waarop het eindresultaat door het bestuur is vastgesteld en het besluit gepubliceerd is in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan. We veronderstellen dat de inhoud voldoet aan de wet op het moment van vaststellen door het orgaan. Bij de indieningsvereisten kijken we alleen naar het beschikbaar zijn van de daarvoor relevante toepasbare regels;
- *proces:* Deze indicator wordt gebruikt bij de criteria waarbij een organisatie straks iets moet kunnen (ze moeten in staat zijn om...). Dat gaat om proces in de brede zin. Je moet niet alleen je proces aangepast hebben, maar ook de kennis en competenties hebben om het te kunnen;
- *techniek:* de inhoud moet op de juiste wijze en conform de juiste standaarden in de landelijke voorziening (DSO-LV) kunnen worden ingevoerd, aangepast of opgehaald. Daarbij kijken we naar:
  - is de relevante standaard beschikbaar;
  - hebben de software leveranciers hun producten hierop aangepast ofwel kunnen overheden de beschikking hebben over de software die ze moeten gaan gebruiken (dit wordt niet in de monitor gevolgd);
  - hebben overheden de aangepaste software-oplossingen van hun leveranciers ook daadwerkelijk aangeschaft en geïnstalleerd of hebben de overheden op een andere manier de beschikking over de software;
  - hebben de overheden met succes een koppeling weten te maken met het DSO-LV.
- *publicatie:* het vastgestelde instrument moet - indien relevant - ook conform de juiste standaarden openbaar gemaakt worden.

Per criterium en per bestuurslaag kan het verschillen of het bevoegd gezag op de invoeringsdatum al aan alle vier de aspecten moet voldoen.

De afzonderlijke indicatoren per criterium zijn in de samenvattende overzichten aan het begin van ieder hoofdstuk gecombineerd tot één score voor het criterium. Hiervoor is per overheidsorganisatie gekeken naar aan hoeveel van de indicatoren van het criterium al wordt voldaan. Alleen als een organisatie op alle indicatoren voldoet, wordt dit in de totaalscore voor het criterium als groen zichtbaar gemaakt. Als aan één of meer onderdelen van het criterium nog niet volledig is voldaan, is dit zichtbaar als lichtgroen. En indien op nog geen enkele indicator zekerheid over of inzicht in de status bestaat, verschijnt deze organisatie in de totaalscore voor het criterium als grijs.

Per criterium hebben de betrokken koepels de monitorresultaten beoordeeld. Hun duiding van de uitkomsten is telkens opgenomen binnen kaders zoals ook rond deze tekst zijn opgenomen.

Lezers kunnen meer achtergrondgegevens, dwarsdoorsneden, analyses en onderliggende onderzoeksrapporten terugvinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet:
https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis- onderzoek/onderzoek/

Algemeen overzicht

CRITERIUM	RIJK (Wisselend tussen 1 en 9)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
1 Omgevingsvisie	100%	33% 67%		
2 Omgevingsverordening		100%		
3 Projectbesluit	100%	100%	5% 81% 14% +14%	
4 Omgevingsplan				9% 91%
5 Vergunningen & meldingen				
5.1 Techniek	100%	17% 66% 17% +17%	90% 10% +10%	6% 79% 15% +15%
5.2 Indieningsvereisten		17% 83%	100%	11% 89%
5.3 Proces	100%	8% 92%	100%	6% 93% 1%
5.4 Beoordeling	75% 25% +25%	17% 83%	5% 85% 10% +5%	20% 77% 3% +2%

Nog onbekend | In voorbereiding | Voldoet | N.v.t. | Stijging van organisaties die voldoen t.o.v. vorige meting

Een uitgesplitst overzicht van stand per criteria met onderliggende indicatoren en de verschillen ten opzichte van de vorige ronde is opgenomen in bijlage 2.

Algemeen beeld rijkspartijen

Voor elke rijkspartij verschilt de opgave, doordat departementen en uitvoeringsorganisaties verschillende rollen en bevoegdheden hebben. De rijkspartijen zoeken elkaar op voor specifieke onderwerpen om kennis uit te wisselen en/of zaken samen nader uit te werken. Uit de survey blijkt dat de rijkspartijen voor alle criteria zijn gestart met de voorbereidingen of deze ingepland hebben.

- De ontwerp- Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt momenteel aangepast naar aanleiding van de inbreng van de Tweede Kamer en de uitkomsten uit de consultatie. Er wordt naar gestreefd om deze voor de zomer opnieuw aan te bieden aan de Tweede Kamer en in het najaar te publiceren.
- Een aantal rijkspartijen hebben opleidingspakketten ingekocht of zelf opgesteld om hun medewerkers op te leiden en een aantal rijkspartijen hebben een (aantal) trainer(s) laten opleiden via de train de trainer opleiding van Aan de Slag, zodat zij in staat zijn om binnen de organisatie met medewerkers aan de slag te gaan met concrete werkprocessen en voor het organiseren van bijeenkomsten. Door coronatijd gaat dit bij een aantal op een lager tempo dan was voorzien en bij anderen loopt het leren en ontwikkelen online door. De timing van opleiding verschilt per organisatie.
- Voor het projectbesluit lopen de voorbereidingen. Er vindt onderling kennisuitwisseling plaats.
- Voor de vergunningverlening zijn de rijkspartijen met ondersteuning van de Veranderopgave Rijk gestart met een zogenaamde oefenaanpak waarin zij aan de hand van casussen de hele keten van vergunningaanvraag naar besluit doorlopen om te zien waar de werkprocessen niet lopen en of er aanvullende afspraken nodig zijn.
  Er worden momenteel afspraken gemaakt tussen de departementen over wanneer afstemming nodig is bij afgifte van een omgevingsvergunning, of een projectbesluit dat geldt als een omgevingsvergunning waar dat niet wettelijk is voorgeschreven.
- Verder zien we dat aan de hand van de eerder opgestelde aansluitstrategie voor het DSO en extra inzet die daarop is gezet, heeft bijgedragen aan het verder komen in het proces van aansluiten op het DSO.

De rijkspartijen hebben er vertrouwen in om op tijd klaar te zijn met de voorbereidingen op de Omgevingswet. Maar ook zij benoemen, net als vele andere bevoegd gezagen, de afhankelijkheid van een stabiele standaard, een goed werkend DSO-LV en hoe ver de ketenpartners zijn voor een goed werkende keten.

Algemeen beeld provincies

De eerste maanden van 2020 hebben voor provincies met name in het teken gestaan van het publiceren van de ontwerp Omgevingsverordening. Cruciaal hierbij is een stabiele standaard en een goed werkende DSO-LV. Met veel energie is samen met het programma Aan de Slag en leveranciers geprobeerd de problematiek rond deze standaard op te lossen en is gezocht naar mogelijke alternatieven. Helaas heeft dit nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Het uitstel van de invoeringsdatum haalt voor provincies op dit onderwerp de grootste druk van de ketel. Een aantal provincies is ook bezig met de omgevingsvisie. Veel van de huidige visies voldoen reeds aan de eisen van de Omgevingswet, waardoor zij op dit onderdeel al gereed zijn voor inwerkingtreding van de wet. Bovendien oriënteren provincies zicht op andere kerninstrumenten zoals programma en projectbesluit en is er veel aandacht voor de VTH-werkprocessen. De grootste verschuiving in percentages bij provincies zien we op het onderwerp indieningsvereisten. De provincies zijn gestart met het uitwerken de verplichte toepasbare regels (indieningsvereisten) op grond van hun Omgevingsverordening.

Algemeen beeld waterschappen
De voortgangsrapportage geeft een herkenbaar beeld van hoe de waterschappen er wat betreft de voorbereidingen op het in werking treden van de Omgevingswet voor staan. Dat beeld bevestigt dat er bij de waterschappen nog het nodige moet gebeuren om op tijd aan de eisen die de wet stelt te voldoen, maar ook dat de waterschappen goed op koers liggen. De waterschappen hadden op zich begrip voor het besluit om de inwerkingstredingsdatum enige tijd naar achter te schuiven, maar omdat zij er vertrouwen in hadden op 1-1-2021 gereed te zullen zijn, was er ook een zekere mate van teleurstelling over dit besluit. De extra tijd geeft de waterschappen extra mogelijkheden voor de afstemming met collega-overheden, kwaliteitsverhoging ten aanzien van instrumenten door te voeren en extra oefenen met de interactie tussen eigen systemen en het DSO-LV.

Ten aanzien van de onderwerpen waarvoor de waterschappen in eerste instantie zelf aan de lat staan, zoals het voorbereiden op de komst van het projectbesluit, het aanpassen van de interne procedures rond vergunningaanvragen en het aansluiten op DSO-LV voor het kunnen ontvangen van vergunningaanvragen en meldingen, geeft de implementatiemonitor aan dat goede voortgang is geboekt ten opzichte van een halfjaar geleden, toen de vorige monitor werd gehouden. De activiteiten die de waterschappen, gezamenlijk binnen de Unie van Waterschappen en in onderling overleg bilateraal, hebben ontplooid hebben hier zeker aan bijgedragen. Voorbeelden met betrekking tot de ‘instrumenten’ die in deze rapportage aan de orde komen zijn de ‘Handreiking projectbesluit’, die eind 2019 beschikbaar is gekomen, en de ‘Handreiking waterschapsverordening’ van begin dit jaar. De activiteiten ten behoeve van het gebruik van deze handreikingen die de Unie in 2020 zal ontplooien zullen tot een verdere versnelling van het voldoen aan de wettelijke vereisten van de Omgevingswet leiden.

De belangrijkste aandachtspunten die de waterschappen signaleren zijn de afstemming met andere overheden en de afhankelijkheden die het DSO met zich meebrengt. De afstemming met andere overheden wordt beïnvloed door de tijd die de interne implementatie van de Omgevingswet van alle overheden vraagt. Wat betreft de afhankelijkheden van het DSO merken de waterschappen op dat het uitstel van de inwerkingtredingsdatum van de wet wel enige verlichting brengt, maar dat er nog steeds sprake is van een behoorlijke tijdsdruk. De waterschappen gaan er desondanks vanuit dat er voldoende tijd in de planning beschikbaar komt om de koppelingen tussen de eigen systemen en DSO-LV te leggen en deze ook goed te kunnen testen. Goede inhoudelijke ondersteuning en communicatie over planningen vanuit de centrale ontwikkeling van het DSO naar overheden en softwareleveranciers, waaronder die rond onderhoud, zijn onontbeerlijk om de aansluiting soepel te laten verlopen.

Ondanks deze aandachtpunten blijft het vertrouwen van de waterschappen groot dat zij er (met actieve ondersteuning door diverse partijen) in zullen slagen gaat om op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, wanneer dat ook is, aan alle verplichtingen die deze rapportage in beeld brengt te voldoen.

Algemeen beeld gemeenten
De VNG is positief over de hoge respons op de vragenlijst. Met 95% is deze hoger dan bij alle voorgaande uitvragen. Het is goed om te zien dat gemeenten de meerwaarde van het invullen inzien en dit dus massaal hebben gedaan. De hoge respons geeft een bijna volledig beeld van de stand van zaken, zoals gemeenten deze ervaren. De respons is tevens een indicatie dat het bewustzijn bij gemeenten op dit moment op dit thema zeer groot is, dit merken wij ook in de dagelijkse praktijk. Waar dit nodig was hebben de Regionale Implementatiecoaches (RIO's) zich actief ingespannen om gemeenten te stimuleren de vragenlijst in te vullen. Daarnaast zien we ook positieve resultaten van het werken met de RIOs op inhoudelijk vlak.

Op alle criteria is een stijgende lijn te zien van het aantal gemeenten dat hiermee bezig is en we zien dat er geen gemeenten meer zijn die aangeven niet van plan te zijn bepaalde criteria op te pakken. Deze stijgende lijn geeft vertrouwen in het streven van gemeenten om tijdig klaar te zijn. De aanpassingen rondom vergunningen zijn bij veel gemeenten in een gevorderd stadium. Wel zien we dat er op andere onderdelen nog stappen gezet moeten worden en dat gemeenten hiervoor onder andere afhankelijk zijn van een volledig werkend stelsel. Er leeft bij gemeenten nog veel onduidelijkheid over wetgeving en ook wanneer het DSO-LV nu klaar is. Vanuit de VNG blijven we benadrukken dat een volledig werkend stelsel van doorslaggevend belang is voor een goede voorbereiding door gemeenten.

Een bijkomende complexiteit die gemeenten aangeven, is de zorg over het moment waarop ze kunnen aansluiten met hulp van de leverancier en de tijd die dan resteert voor het oefenen, het inregelen van processen en het inwerken van medewerkers. In onze contacten met leveranciers merken wij dat ze alles op alles zetten voor tijdige aansluiting, maar tegelijkertijd signaleren we dat er nu reeds filevorming is van gemeenten die willen aansluiten. Tijd is hier een belangrijk aspect, want gemeenten moeten naast het tijdig aansluiten ook de mogelijkheid hebben om gedegen te oefenen met de systemen na aansluiting, alle lokale processen goed in te regelen en medewerkers goed in te werken.

De uitvraag heeft plaatsgevonden in een onzekere periode, aan de start van de Corona uitbraak en tijdens de uitvraag is het uitstel van de Omgevingswet bekend gemaakt. Deze onzekere periode leidt ertoe dat veel gemeenten aangeven extra tijd nodig te hebben om tijdig klaar te zijn. Want naast het opvangen van de vertraging door de pandemie, ligt de urgentie bij gemeenten nu eerst en vooral bij het invulling geven aan de extra werkzaamheden die als gevolg van de pandemie en maatregelen bij hen terecht zijn gekomen. Zowel de bestuurlijke als organisatorische aandacht en urgentie verschuift hierdoor. Dit zien we in de uitvraag direct terug; veelvuldig is aangegeven dat de capaciteit onder druk staat. En naast capaciteit zullen ook de financiën de komende tijd onder druk komen te staan bij gemeenten.

Het voorgenomen uitstel zal gemeenten de nodige lucht bieden om tijdig gereed te zijn voor inwerkingtreding, maar zoals gezegd vraagt dat wel om een integraal werkend stelsel.

CRITERIUM 1: OMGEVINGSVISIE

Criterium 1: Omgevingsvisie

Een vastgestelde omgevingsvisie is op invoeringsdatum alleen verplicht voor Rijk en provincies. Criterium 1 luidt daarom:

> Vanaf de invoeringsdatum hebben provincies en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (artikel 3.2 en 3.3 Ow). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[i].

De ontwikkelingen op het criterium 1 wordt gevolgd aan de hand van twee indicatoren, inhoud en publicatie. Gezamenlijk levert dat het volgende overall beeld op van de voortgang.

Percentage van organisaties die voldoen aan de minimum eisen.

STATUS	RIJK (1)	PROVINCIES (12)
Totaalscore	100%	33% 67%
Inhoud	100%	33% 67%
Publicatie	100%	33% 67%

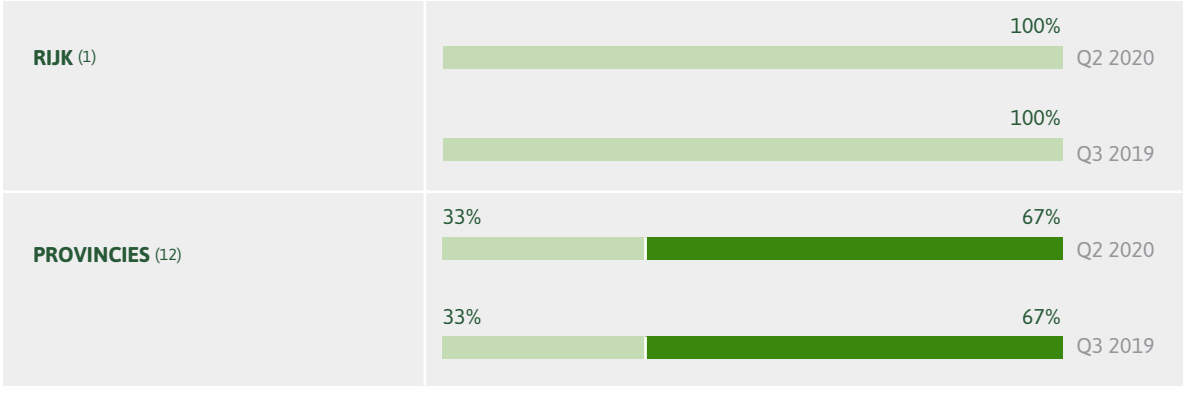
Nog onbekend In voorbereiding Voldoet

Indicator inhoud

In hoeverre het Rijk en de provincies bezig of klaar zijn met het opstellen en vaststellen van omgevingsvisie, wordt gemeten aan de hand van de vastgestelde en ter inzage gelegde visies die deze organisaties publiceren via Overheid.nl (officielebekendmakingen.nl) en ruimtelijkeplannen.nl.

Er wordt niet apart gemonitord of de vastgestelde en gepubliceerde visies ook inhoudelijk voldoen aan artikelen 3.2 en 3.3 van de Omgevingswet. De organisatie zelf is verantwoordelijk voor de inhoud.

Grafiek C1.1: Vastgestelde en/of in voorbereiding zijnde omgevingsvisies

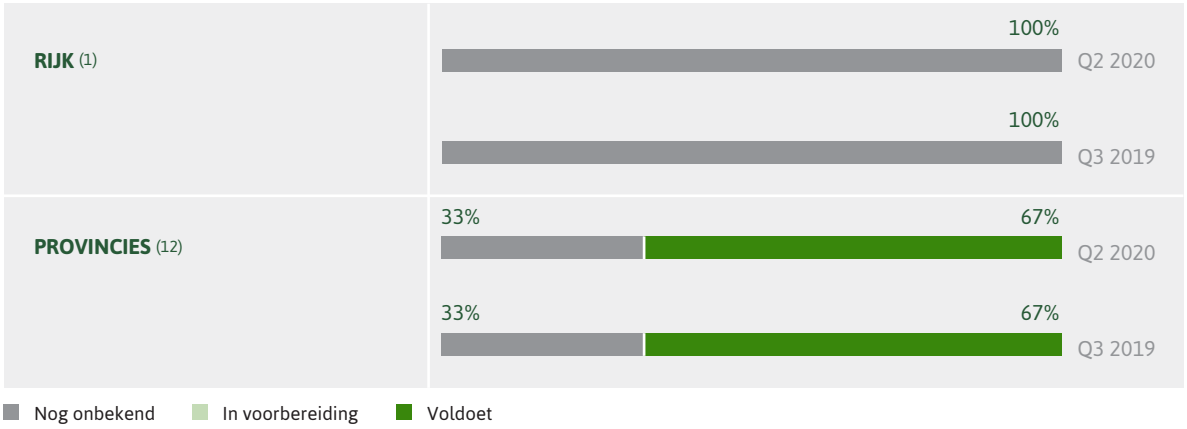
Nog onbekend In voorbereiding Voldoet

Indicator publicatie

Vanaf de invoeringsdatum wordt een Omgevingsvisie opgesteld die voldoet aan de STOP-TPOD-standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV. Een vóór de invoeringsdatum vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie.

We meten bij deze indicator de publicatie van omgevingsvisies op ruimtelijkeplannen.nl. Dit geeft het volgende beeld.

Grafiek C1.2: Op ruimtelijkeplannen.nl gepubliceerde omgevingsvisies

Duiding rijkspartijen
De ontwerp Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt momenteel nader uitgewerkt naar aanleiding van de inbreng van de Tweede Kamer en de resultaten uit de consultatie. Het Kabinet streeft ernaar het definitief ontwerp-NOVI voor de zomer naar de Tweede Kamer te sturen en voor het eind van het jaar vast te stellen. Na vaststelling wordt de NOVI gepubliceerd in ruimtelijke plannen.nl; er wordt naar gestreefd om deze gelijk na publicatie te ontsluiten in het DSO.

Duiding provincies
De meeste provincies hebben reeds een visie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Een aantal provincies is bezig met het opstellen van een omgevingsvisie op grond van de Omgevingswet, organiseren inspraak in het kader van participatie en treffen voorbereidingen voor de start van de formele procedure.

CRITERIUM 2:
OMGEVINGSVERORDENING

Criterium 2: Omgevingsverordening

Criterium 2 is alleen van toepassing op de provincies en luidt:

> Vanaf de invoeringsdatum heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[II].

Dit criterium kent drie componenten die we monitoren: (1) De vaststelling van de inhoud, (2) de technische mogelijkheden om de verordening via de DSO-LV te kunnen ontsluiten en (3) de feitelijke publicatie van de verordening.

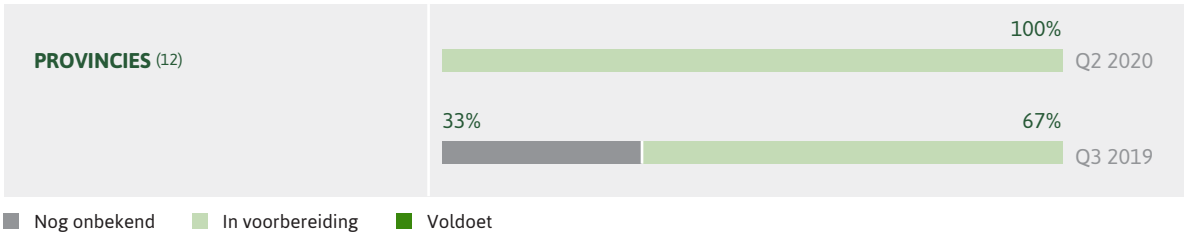
STATUS	PROVINCIES (12)
Totaalscore	100%
Inhoud	100%
Techniek	100%
Publicatie	100%

Nog onbekend In voorbereiding Voldoet

Indicator inhoud

De indicator inhoud van het criterium Omgevingsverordening stelt dat de omgevingsverordening door Provinciale Staten op de invoeringsdatum vastgesteld moet zijn. Ook moet het besluit als officiële publicatie gepubliceerd zijn in het elektronische publicatieblad. De meeste provincies hebben al wel een geactualiseerde versie van de omgevingsverordening vastgesteld en gepubliceerd. Deze verordeningen voldoen echter nog niet (volledig) aan de eisen van de Omgevingswet. Pas nadat alle relevante wetgeving door de beide Kamers is vastgesteld, kunnen de provincies hun verordeningen updaten naar een versie die wel voldoet aan de wet.

Grafiek C2.1: Vastgestelde of in voorbereiding zijnde omgevingsverordeningen

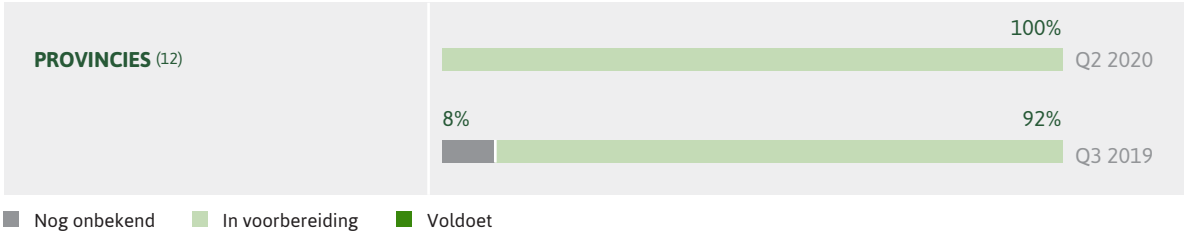

Indicator techniek

Provincies voldoen aan de indicator techniek wanneer ze succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en omgevingswetbesluiten kunnen publiceren. Van een succesvolle aansluiting is sprake wanneer er een correct werkende beveiligde technische verbinding tussen het DSO en de ICT-omgeving van de overheidsorganisatie is gelegd. Voor het publiceren van omgevingswetbesluiten wordt gebruik gemaakt van de Standaard voor officiële publicaties (STOP).

We rapporteren over de aansluiting van provincies op de landelijke voorziening. Daarbij volgen we de voortgang van de aanmeldingen, aansluitingen en publicatie van de omgevingsverordeningen. Dit gaf het volgende beeld over de mate waarin provincies de techniek op orde hebben op basis van de stand in de week van 4 mei 2020 (week 19):

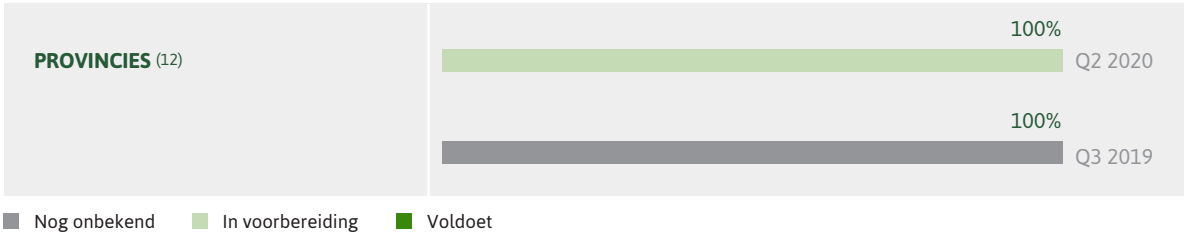
Grafiek C2.2: Mate waarin provincies succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en omgevingswetbesluiten kunnen publiceren

Indicator publicatie

De indicator publicatie geeft aan of de vastgestelde verordening als officiële publicatie is gepubliceerd via de landelijke voorziening (LVBB). Dit is alleen mogelijk als aan alle onderdelen van de indicator techniek is voldaan.

Grafiek C2.3: Mate waarin provincies de omgevingsverordening in de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB) gepubliceerd hebben.

Duiding provincies
Alle provincies zijn bezig met de voorbereidingen op de procedure tot vaststelling van de omgevingsverordening. Provincies hebben gezamenlijk gewerkt aan de implementatie van de nieuwe standaarden, er zijn modelleerrichtlijnen opgesteld en met leveranciers is gewerkt aan de aanpassing van software. Helaas hebben provincies en hun leveranciers half maart moeten concluderen dat de versie 0.98 kern van de standaard STOP niet stabiel genoeg was om de ontwerp omgevingsverordeningen vanaf begin april via het DSO-LV te publiceren. Om het proces van vaststelling van de verordeningen wel door te laten gaan, zijn de eerste ontwerp verordeningen dan ook in PDF-opmaak met de bestaande IMRO-standaard gepubliceerd voor raadpleging ervan op ruimtelijkeplannen.nl. Het uitstel van de invoeringsdatum haalt voor provincies op dit onderwerp de grootste druk van de ketel. Zodra de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet bekend wordt, zullen de provincies de formele procedure voor de vaststelling van de Omgevingsverordening opnieuw gaan plannen.

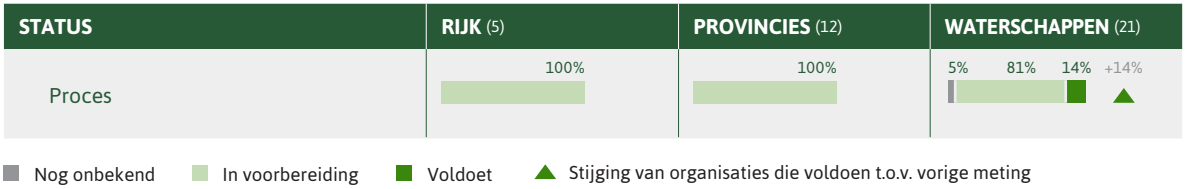
CRITERIUM 3:
PROJECTBESLUIT

Criterium 3: Projectbesluit

Criterium 3 is van toepassing op rijkspartijen, provincies en waterschappen en luidt:

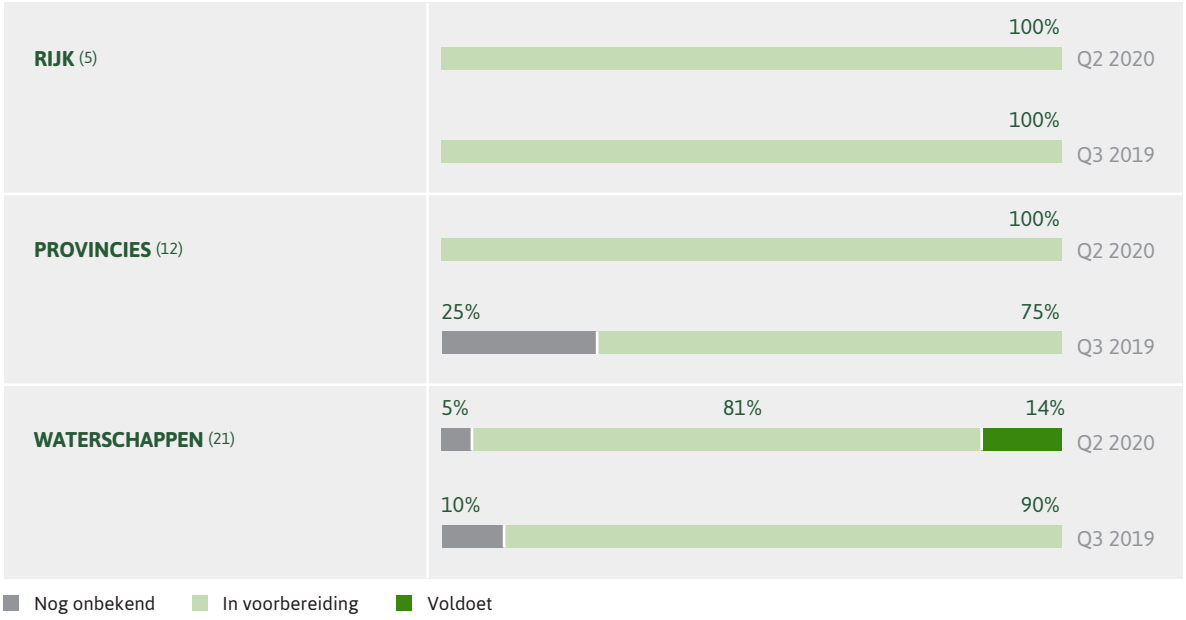
> Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stelt zij deze vanaf de invoeringsdatum vast conform de eisen van de Omgevingswet (het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen.

Percentage van organisaties die voldoen aan de minimum eisen.

Voor dit criterium is op de invoeringsdatum alleen de indicator voor proces van belang. Van een rijksinstantie, provincie of waterschap wordt verwacht dat als men na de invoeringsdatum van de wet een projectbesluit moet nemen, men dit conform de regels van de nieuwe wet kan opstellen en vaststellen. Hiervoor dienen werkprocessen en samenwerkingsarrangementen te worden aangepast. Voor het monitoren van de proces-indicator maken we gebruik van de halfjaarlijkse survey. Dit gaf het volgende beeld over de stand per bestuurslaag op het inrichten en aanpassen van processen voor het voorbereiden van projectbesluiten:

Grafiek C3.1: Mate waarin provincies, rijkspartijen en gemeenten bezig zijn met het inrichten en/of aanpassen van processen voor het voorbereiden van projectbesluiten

Duiding rijkspartijen
Alle rijkspartijen die met het projectbesluit gaan werken zijn gestart met voorbereidingen en het inrichten van processen om goed te kunnen werken met dit instrument. Daarvan heeft 20% in kaart gebracht waar de processen worden geraakt, heeft 40% de aanpassingen in gang gezet en is 40% ver gevorderd met de aanpassingen van hun werkprocessen[2]. Binnen de organisaties zijn handleidingen opgesteld en worden intern gesprekken gevoegd over werkwijze en processen. Tussen de rijkspartijen en ook interbestuurlijk vindt kennisuitwisseling plaats.

Duiding provincies
Alle provincies zijn bezig met het inrichten van de processen die nodig zijn om een projectbesluit op- en vast te stellen.

Duiding waterschappen
14% van de waterschappen heeft zijn processen met betrekking tot het projectbesluit al volledig aangepast aan de nieuwe regels van de Omgevingswet, 81% heeft dat in voorbereiding en 5% moet daaraan nog beginnen[2]. Dit beeld betekent dat er enige voortgang is in vergelijking met het najaar van 2019, toen nog geen enkel waterschap gereed was met het aanpassen van deze processen.

Eind 2019 is de Handreiking projectbesluit' van de Unie van Waterschappen vastgesteld, waarna deze aan het begin van dit jaar bij de waterschappen is geïntroduceerd. In het kader van de verdere introductie en het gebruik van de handreiking heeft de Unie op 6 mei 2020 een webinar over het Projectbesluit georganiseerd. Daarbij hebben de waterschappen afgesproken dat zij best practices gaan uitwisselen. De aanvulling van de handreiking van de Unie met deze best practices en de overige activiteiten die de Unie rond het projectbesluit zal ontplooien zullen in 2020 tot een verdere versnelling van het aanpassen van de processen rond het projectbesluit leiden.

Een aandachtspunt wat de waterschappen t.a.v. het projectbesluit signaleren is de regionale afstemming met andere overheden. De doorwerking van het projectbesluit in het Omgevingsplan en de afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling t.a.v. toezicht en handhaving zijn daarbij in het bijzonder punt van aandacht.

[2] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

CRITERIUM 4: OMGEVINGSPLAN

Criterium 4: Omgevingsplan

Het vierde criterium waaraan dient te worden voldaan, om vanaf de invoeringsdatum verantwoord te kunnen werken onder de Omgevingswet, geldt alleen voor de gemeenten en luidt:

> Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging vanaf de invoeringsdatum vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[III].

De gemeenten hoeven op de invoeringsdatum nog geen nieuw omgevingsplan te hebben vastgesteld. De oude plannen en beheerverordening worden van rechtswege op die datum omgevingsplan. Wijzigingen op het van rechtswege tot stand gekomen omgevingsplan dienen vanaf de invoeringsdatum wel conform de eisen van de Omgevingswet te kunnen worden doorgevoerd in dit plan. Het proces voor de aanpassing en de techniek om de aanpassing ook in de landelijke voorziening door te voeren, moeten daardoor al wel vanaf de inwerkingtredingsdatum op orde zijn, voor zover de gemeente al per direct aanpassingen wil kunnen doorvoeren.

De stand op het criterium en de beide indicatoren is als volgt: Hieronder worden de beide indicatoren nader toegelicht.

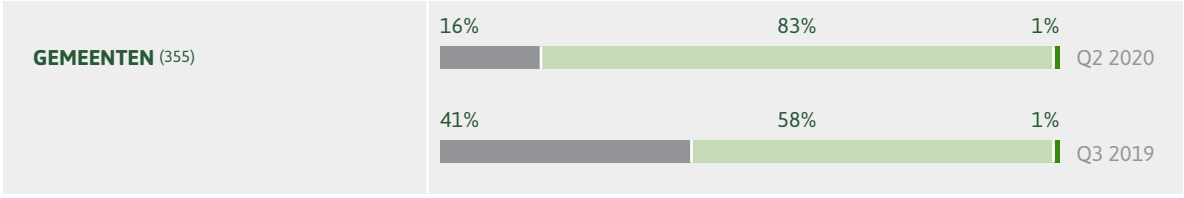
STATUS	GEMEENTEN (355)
Totaalscore	9% 91%
Proces	16% 83% 1%
Techniek	32% 68%

Nog onbekend In voorbereiding Voldoet

Indicator proces

De mate waarin gemeenten hun proces voor het aanpassen van omgevingsplannen al ontworpen en ingeregeld hebben wordt afgemeten aan de hand van surveyvragen aan de projectleiders en programmamanagers bij gemeenten. De grafiek geeft weer hoeveel gemeenten voldoen aan de indicator, ermee bezig zijn of waarbij het nog onbekend is:

Grafiek C4.1: Mate waarin gemeenten bezig zijn om processen voor het aanpassen van omgevingsplannen te organiseren.

Nog onbekend In voorbereiding Voldoet

Duiding gemeenten
Ten opzichte van de vorige meting zien we een stijging van het aantal gemeenten dat bezig is met de processen voor het aanpassen van het omgevingsplan. Was dit bij de vorige meting net iets meer dan de helft van de gemeenten, nu is dat 83%. Een stijging die het vertrouwen geeft dat dit bij nagenoeg alle gemeenten in scope is en we zien ook dat er geen gemeenten zijn die aangeven niet van plan te zijn hiermee aan de slag te gaan. Hier geldt dus het adagium als je weet wat je moet doen, ga je stappen zetten. Net iets minder dan de helft van de gemeenten die hiermee bezig is, heeft geïnventariseerd welke processen geraakt worden. Een kwart heeft inmiddels een plan opgesteld voor het aanpassen van de processen en 20% is bezig de werkprocessen aan te passen. De omgevingsdiensten geven aan dat zij van inmiddels 38% van de gemeenten opdrachten hebben om bij de totstandkoming en aanpassing van plannen een rol te gaan spelen[3].

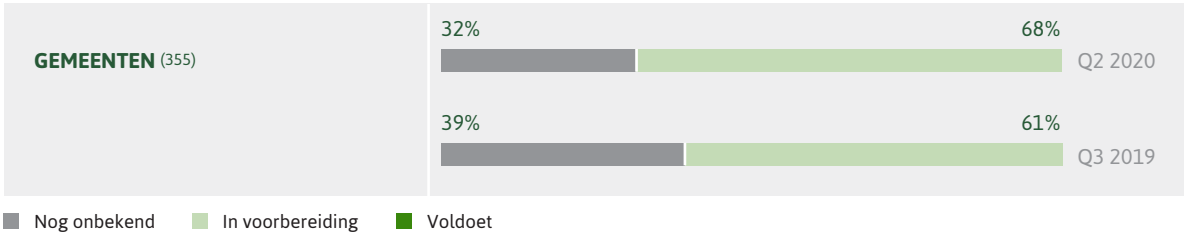
We zien wel dat veel gemeenten in de vragenlijst aangeven dat ze op zoek zijn naar een werkend proces voor het aanpassen van het omgevingsplan. Vanuit de VNG hebben we hier recentelijk een werkend proces voor opgeleverd en zullen deze verder onder de aandacht brengen van gemeenten, zodat ze hier zelf direct mee aan de slag kunnen.

Indicator techniek

Een gemeente voldoet aan de indicator techniek wanneer de organisatie succesvol aangesloten is op de landelijke voorziening en een omgevingswetbesluit kan publiceren. Van een succesvolle aansluiting is sprake wanneer er een correct werkende beveiligde technische verbinding tussen het DSO en de ICT-omgeving van de overheidsorganisatie is gelegd. Voor het publiceren van omgevingswetbesluiten wordt gebruik gemaakt van de Standaard voor officiële publicaties (STOP)

Om te bepalen of de gemeenten al technisch in staat zijn om een wijziging van het omgevingsplan op de landelijke voorziening te publiceren, volgen we het aantal gemeenten dat al met succes een aansluitingstraject heeft doorlopen op het DSO-LV. Dat gaf het volgende beeld:

Grafiek C4.2: Mate waarin gemeenten succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en omgevingswetbesluiten kunnen publiceren

[3] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Duiding gemeenten
Het aantal gemeenten dat bezig is met de benodigde technische voorzieningen voor wijzigingen in het omgevingsplan, is licht toegenomen van 61% naar 68%. De sterke stijging die we zien op het onderdeel aanpassen van processen, zien we hier dus vooralsnog niet terug. Dit is verklaarbaar omdat de benodigde versie van de standaard STOP pas onlangs is vastgesteld en nog niet beschikbaar is in de lokale software voor gemeenten. Van die 68% is bij de helft al wel de verwerving van de benodigde nieuwe systemen gestart en bij 16% is die verwerving al afgerond. Iets meer dan een kwart heeft de marktoriëntatie afgerond[4]. Aan de hand van deze cijfers stellen we dat er wel progressie is gemaakt in de fase waarin gemeenten zich bevinden rondom het op orde brengen van de technische voorzieningen voor het wijzigen van het omgevingsplan.

We zullen dit onderdeel onder de aandacht blijven brengen van gemeenten, zodat de groep die er mee bezig is, snel in volume toeneemt. Via leveranciersmanagement stimuleren wij ook de markt om de benodigde voorzieningen zo snel mogelijk beschikbaar te krijgen. Richting gemeenten stimuleren we de verwerving met marktverkenningen, masterclasses verwerving en beschikbaar stellen van (uniforme) aanbestedingsteksten. Om de markt nog beter te stimuleren wordt ook interbestuurlijk samengewerkt op het vlak van leveranciersmanagement.

[4] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

CRITERIUM 5: VERGUNNINGEN EN MELDINGEN

Criterium 5: Vergunningen en meldingen

Het vijfde en laatste criterium waaraan de overheden meteen vanaf invoeringsdatum van de Omgevingswet moeten voldoen, zijn de omgevingsvergunningaanvragen en meldingen. Het criterium is opgedeeld in een aantal (sub)criteria waaraan dient te zijn voldaan door alle overheden die als bevoegd gezag optreden voor de verwerking van omgevingsvergunningaanvragen en meldingen. Het gaat om (1) een subcriterium over de benodigde techniek om aanvragen te kunnen ontvangen (2) een subcriterium om de juiste aanvraagformulieren digitaal gereed te hebben, (3) een subcriterium om het proces van vergunningverlening conform de nieuwe eisen te kunnen uitvoeren en (4) een subcriterium over het kunnen beoordelen van aanvragen. De overall voortgang op deze (sub)criteria is als volgt:

STATUS	RIJK (8)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.1 Techniek				
Totaalscore	100%	17% 66% 17% +17%	90% 10% +10%	6% 79% 15% +15%
5.2 Indieningsvereisten				
Totaalscore		17% 83%	100%	11% 89%
Inhoud		33% 67%	5% 81% 14% +14%	22% 77% 1% +1%
Techniek		17% 83%	14% 71% 15% +15%	32% 63% 5% +5%
Publicatie		100%	100%	99% 1%
5.3 Proces				
Totaalscore	100%	8% 92%	100%	6% 93% 1%
Vergunningsprocedure	100%	8% 92%	81% 19% +14%	6% 90% 4% +3%
Advies inwinnen	100%	8% 92%	14% 86%	13% 86% 1%
5.4 Beoordeling				
Totaalscore	75% 25% +25%	17% 83%	5% 85% 10% +5%	20% 77% 3% +2%

Nog onbekend | In voorbereiding | Voldoet | N.v.t. | Stijging van organisaties die voldoen t.o.v. vorige meting

Hieronder wordt de voortgang op de vier (sub)criteria nader toegelicht.

Criterium 5.1 Vergunningen en meldingen - techniek

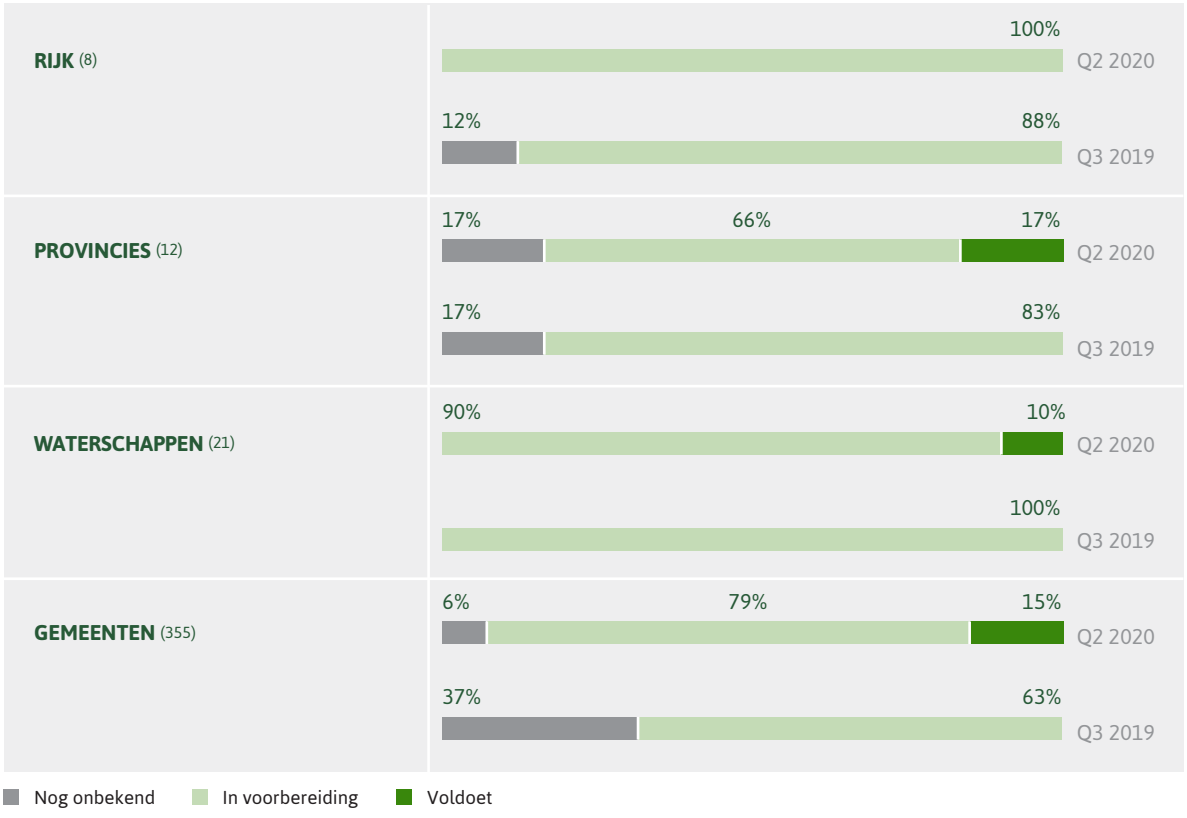
Criterium 5.1 geldt voor ieder bevoegd gezag en luidt:

> 5.1 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen (subcriterium techniek)[IV].

Vanaf de eerste dag dat de wet in werking is getreden, moet een bevoegd gezag (of haar uitvoerings-organisatie) via een aansluiting op DSO-LV vergunningaanvragen en meldingen uit het omgevingsloket kunnen ontvangen. Een overheidsorganisatie voldoet aan de indicator techniek wanneer de organisatie succesvol is aangesloten op de landelijke voorziening én een aanvraag of melding kan ontvangen en verwerken.

Van een succesvolle aansluiting is sprake wanneer er een correct werkende beveiligde technische verbinding tussen het DSO en de ICT-omgeving van de overheidsorganisatie is gelegd. Voor het kunnen ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard aanvragen en meldingen (STAM)

Grafiek C5.1: Mate waarin overheden bezig zijn de techniek die nodig is om vergunningen en meldingen te kunnen verwerken op orde te brengen.

Duiding rijkspartijen
De rijkspartijen die technisch in staat moeten zijn om vergunningen en meldingen te ontvangen via het DSO-LV bij inwerkingtreding zijn allen gestart met de voorbereiding. 75% van deze rijkspartijen heeft aangegeven zelf als organisatie aan te sluiten. De helft van deze 75% is gestart met het daadwerkelijk aansluiten, 17% is met de leveranciers bezig met de installatie en 33% is een traject gestart voor een systeem, maar heeft nog niet een programma van eisen vastgesteld voor het systeem[5]. Er is een aansluitstrategie beschikbaar gesteld en er wordt ondersteuning geleverd vanuit de Veranderopgave Rijk.

Duiding provincies
Inmiddels zijn twee provincies aangesloten op het STAM-koppelvlak voor het ontvangen van aanvragen en meldingen. De VTH-keten is voor veel provincies een punt van aandacht. Van belang is dat provincies en omgevingsdiensten afspraken maken over de verdeling van de werkzaamheden en de werkprocessen. De keuzes die provincies hierin maken, hebben gevolgen voor het aansluiten op het STAM-koppelvlak. Alle omgevingsdiensten hebben zich aangemeld voor een aansluiting STAM, waarvan zes inmiddels het hele aansluittraject hebben doorlopen. Omdat de materie complex is, trekken het IPO, het programma ADS en ODNL samen op in de ondersteuning van de ketenpartners op dit onderwerp.

Duiding waterschappen
Op 1 mei 2020 had 10% van de waterschappen een beveiligde en technisch correct werkende aansluiting op DSO-LV, waarmee deze waterschappen in staat zijn om vergunningaanvragen en meldingen vanuit DSO-LV te ontvangen. De overige 90% van de waterschappen had zich al wel voor aansluiting aangemeld, maar was nog niet daadwerkelijk aangesloten. 33% van de waterschappen heeft ook het systeem waarmee ontvangen vergunningaanvragen en meldingen kunnen worden verwerkt reeds aangepast aan de eisen van de Omgevingswet. De overige 67% is hiermee bezig[5].

Zowel voor de aansluiting van eigen systemen op DSO-LV als de aanpassing van deze eigen systemen wijzen de waterschappen erop dat er dit jaar voldoende tijd in de planning beschikbaar moet komen om de koppelingen te leggen en deze ook goed te kunnen testen. Daarbij zijn goede inhoudelijke ondersteuning en communicatie over planningen vanuit de centrale ontwikkeling van het DSO naar overheden en softwareleveranciers, waaronder die rond onderhoud, onontbeerlijk om de aansluiting soepel te laten verlopen.

Duiding gemeenten
Voor het aanpassen of aanschaffen van de software voor behandeling van meldingen en vergunningaanvragen is ook een duidelijke verschuiving in activiteit zichtbaar. Bij de vorige meting waren er nog geen gemeenten volledig klaar met de technische kant, inmiddels is dat 15% van de responderende gemeenten. Tevens is inmiddels 79% in voorbereiding t.o.v. 63% bij de vorige meting. Van deze groep is 7% een traject gestart waarmee de aansluiting van het systeem op het DSO-LV wordt gerealiseerd. Daarnaast heeft 39% het systeem inmiddels aanbesteed en is bij 13% de leverancier al bezig met de installatie[5]. We monitoren deze informatie wekelijks aan de hand van de update omtrent aansluitingen. Gemeenten geven hierbij wel aan dat er aandacht moet zijn voor de capaciteit bij de leveranciers. Er is sprake van filevorming waardoor er voor gemeenten die later dit jaar aansluiten te weinig tijd resteert voor het oefenen met het systeem, inregelen van lokale processen en inwerken van medewerkers.

Er zijn omgevingsdiensten die ook namens één of meer gemeenten aansluiten, zodat deze gemeenten dat zelf niet hoeven te doen. Alle omgevingsdiensten hebben zich inmiddels aangemeld om hun eigen vergunningsystemen te koppelen aan het DSO-LV.

[5] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Criterium 5.2 Vergunningen en meldingen – indieningsvereisten

Criterium 5.2 geldt alleen voor provincies, waterschappen en gemeenten en luidt als volgt:

> 5.2 Vanaf de invoeringsdatum stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen (subcriterium indieningsvereisten).

Om indieningsvereisten bij het indienen van de aanvraag of melding zichtbaar te krijgen, is een specifieke set van zogenaamde toepasbare regels nodig voor iedere activiteit waarvoor het bevoegd gezag op basis van de verordeningen of het omgevingsplan een vergunning-, melding-, of informatieplicht invoert. Toepasbare regels zorgen er onder andere voor dat de juridische regels in verordeningen en plannen door de software van het DSO kunnen worden geïnterpreteerd zodat de juiste vragen in het indieningsformulier kunnen worden gesteld. Zonder deze toepasbare regels verschijnen er geen vragen over de activiteit in het indienings-/meldingsformulier op het DSO-LV en kunnen er ook geen indieningsvereisten worden meegegeven aan de indiener/melder.

Het criterium over de indieningsvereisten is opgebouwd uit drie indicatoren. De stand op deze indicatoren en op het criterium als geheel is als volgt:

STATUS	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.2 Indieningsvereisten			
Totaalscore	17% 83%	100%	11% 89%
Inhoud	33% 67%	5% 81% 14% +14%	22% 77% 1% +1%
Techniek	17% 83%	14% 71% 15% +15%	32% 63% 5% +5%
Registratie	100%	85% 15%	95% 5%

Nog onbekend | In voorbereiding | Voldoet | N.v.t. | Stijging van organisaties die voldoen t.o.v. vorige meting

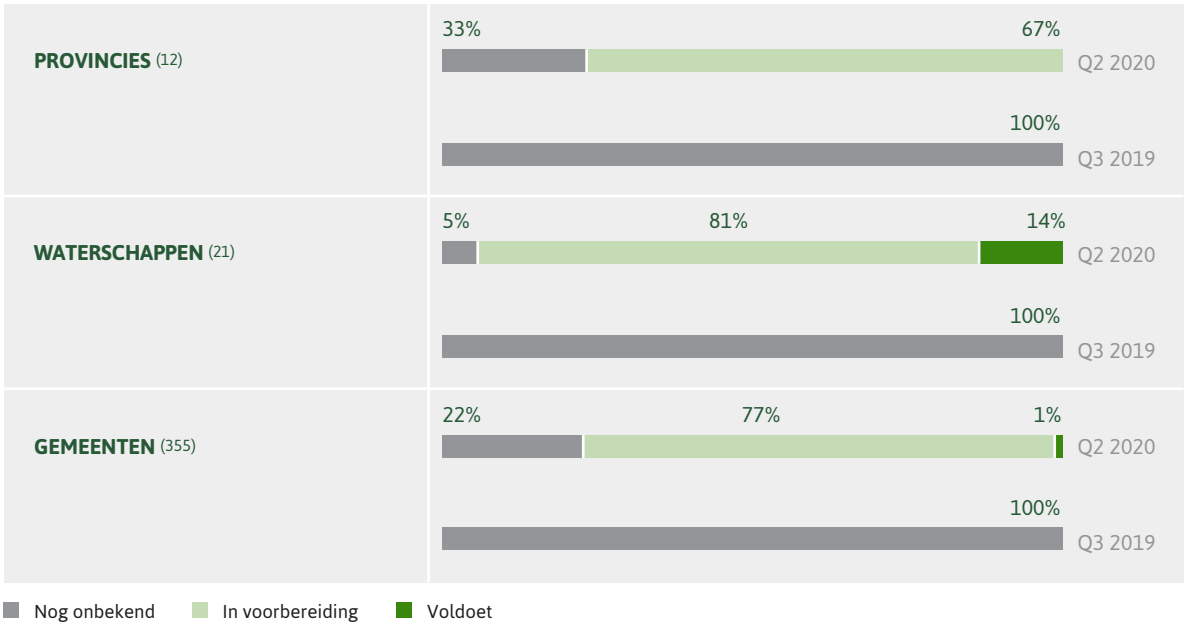
Hieronder worden de drie indicatoren op het gereed hebben van de inhoud, de techniek en de registratie op het DSO nader toegelicht.

Indicator inhoud

We volgen in de monitor of het de overheden lukt om met toepasbare regels vragenbomen voor het Omgevingsloket op te stellen en deze via het DSO te registreren. Hiervoor volgen we onder andere het registreren van de volgende specifieke sets toepasbare regels per bestuurslaag:

- Voor de waterschappen volgen we de registratie van toepasbare regels regels voor de set activiteiten uit de bruidsschat die betrekking hebben op de waterkwaliteit;
- Voor de gemeenten volgen we de registratie van toepasbare regels voor de volgende taken:
  - opslaan van roerende zaken
  - alarminstallatie aanleggen
  - reclame plaatsen
  - maken, hebben of veranderen van een uitweg of het gebruik daarvan
  - slopen in een beschermd stads- of dorpsgezicht
  - weg aanleggen of veranderen
  - vellen van houtopstand (kappen)
  - monumenten onderhouden, restaureren, veranderen of slopen
- Voor de provincies volgen we de registratie van toepasbare regels voor activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is als vergunningverstrekker of meldingsinstantie en die volgen uit hun via de LVBB gepubliceerde omgevingsverordening.

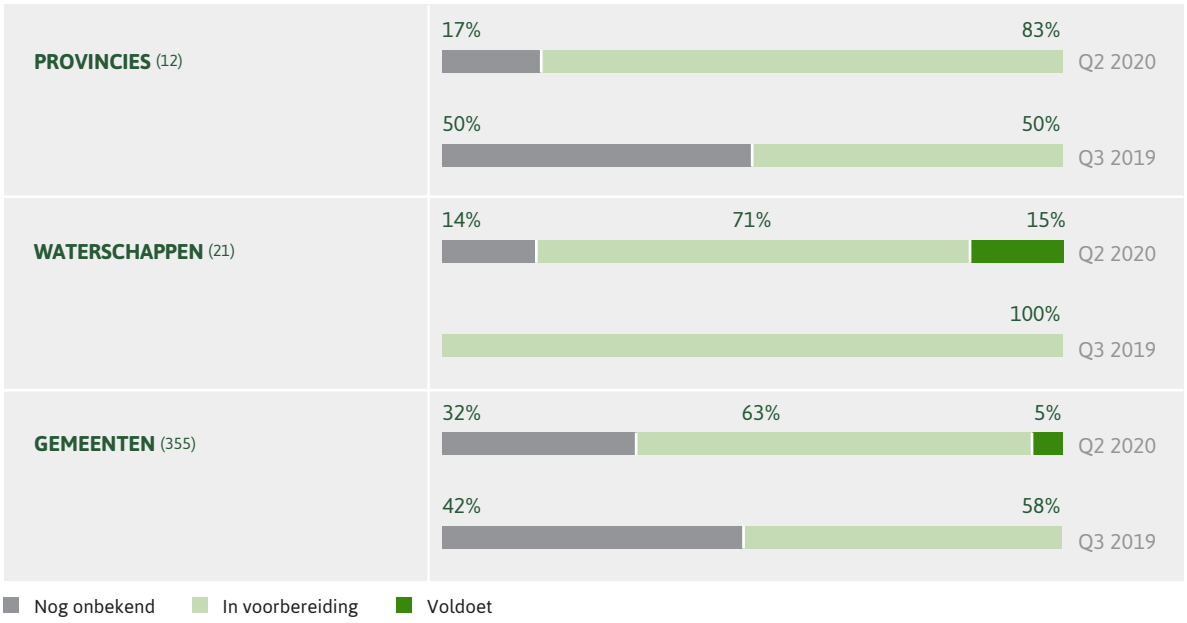
Grafiek C5.2.1: Mate waarin overheden met toepasbare regels vragenbomen opgesteld hebben

Indicator techniek

Overheden voldoen aan de indicator techniek wanneer ze succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en toepasbare regels kunnen registreren. Van een succesvolle aansluiting is sprake wanneer er een correct werkende beveiligde technische verbinding tussen het DSO en de ICT-omgeving van de overheidsorganisatie is gelegd. Voor het registreren van toepasbare regels wordt gebruik gemaakt van de Standaard toepasbare regels. (STTR).

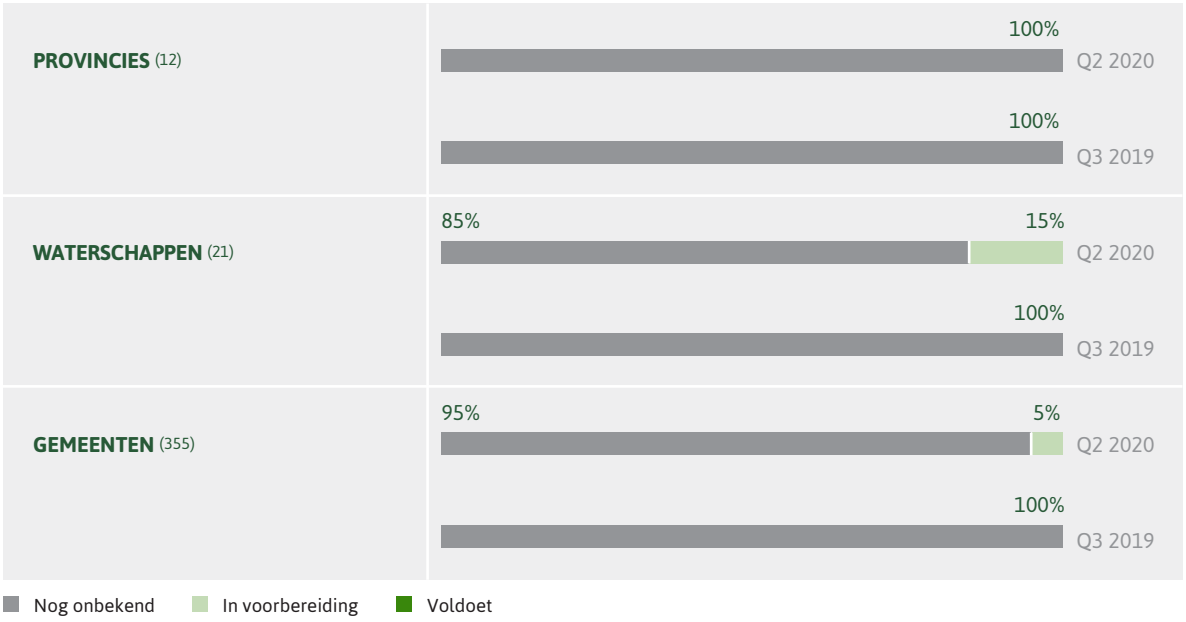
Grafiek C5.2.2: Mate waarin overheden succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en toepasbare regels kunnen registreren.

Indicator registratie

Van een registratie is sprake wanneer een op het DSO-LV aangesloten overheidsorganisatie met toepasbare regels vragenbomen voor het Omgevingsloket heeft geregistreerd.

Grafiek C5.2.3: Mate waarin overheden met toepasbare regels vragenbomen voor het Omgevingsloket hebben geregistreerd.

Duiding rijkspartijen
Het Rijk hoeft als bevoegd gezag niet aan dit criterium te voldoen, maar het is goed om te melden dat het Rijk als stelselverantwoordelijke de rijksregels onder de Omgevingswet uitwerkt in toepasbare regels. Het Rijk is hiervoor aangesloten op het DSO. Concept-vragenbomen van de rijksregels worden doorlopen of deze goed aansluiten op de wetgeving en de uitvoeringspraktijk.
Daarnaast wordt de bruidsschat omgezet naar toepasbare regels, zodat deze automatisch onderdeel gaan uitmaken van het omgevingsplan en de waterschapsverordening.

Duiding provincies
Provincies moeten in ieder geval toepasbare regels maken voor de indieningsvereisten voor de provinciale vergunningplichtige activiteiten die zij in de omgevingsverordening hebben opgenomen. We zien een flinke toename in het aantal provincies dat met dit onderwerp bezig is. Gezamenlijk onderzoeken de provincies hoe dit onderwerp het meest efficiënt opgepakt kan worden en voor welke topactiviteiten mogelijk gezamenlijk regels opgesteld kunnen worden. Ook moeten met het Rijk nadere afspraken worden gemaakt over de indieningsvereisten voor activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Pas als de indieningsvereisten die het Rijk opstelt bekend zijn, kunnen de provincies beoordelen of er voor deze activiteiten aanvullende indieningsvereisten met bijbehorende toepasbare regels moeten worden opgesteld.

Duiding waterschappen
M.b.t. de indicator inhoud
De waterschappen hebben de afspraak gemaakt dat het Rijk de toepasbare regels via vraagbomen en indieningsvereisten in het kader van de over te dragen bruidsschat (regels met betrekking tot waterkwaliteit) klaarzet in DSO-LV. Met deze gegevens kunnen de waterschappen vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet alle ingediende vergunningaanvragen en meldingen verwerken. Het feit dat het Rijk geen toepasbare regels bij de bruidsschat levert voor de vergunningenchecker die onderdeel is van DSO-LV leidt er toe dat de waterschappen deze regels zelf moeten opstellen. Zij zullen hiervoor een gezamenlijk traject gaan inrichten.

Voor de vergunningaanvragen en meldingen die betrekking hebben op onderwerpen die niet in de bruidsschat zijn opgenomen, zullen de waterschappen de vraagbomen (met ook de indieningsvereisten) op hetzelfde moment aan DSO-LV beschikbaar als hun waterschapsverordeningen via DSO-LV worden ontsloten. Dit hoeft niet al op het moment van in werking treden van de wet gerealiseerd te zijn, omdat de waterschappen hiervoor een overgangsperiode van

twee jaar hebben. Deze periode begint op het moment dat de wet in werking treedt. Uit de implementatiemonitor in Q2 van 2020 blijkt dat 14% van de waterschappen het opstellen van deze 'resterende' vraagbomen al heeft afgerond, dat bij 81% de voorbereidingen hiervoor lopen en dat 5% (1 waterschap) dit traject nog in gang moet zetten[6]. Een onderdeel van deze voorbereiding is het in de regio, met de andere overheden die hierin actief zijn, afstemmen van de toepasbare regels. Gegeven de tijd die de interne implementatie van de Omgevingswet van alle overheden vraagt, is dat soms een uitdaging.

Wat betref de zojuist genoemde waterschapsverordening geldt dat de Unie aan het begin van 2020 een handreiking heeft gepubliceerd om de waterschappen bij alle aspecten van de verordening te ondersteunen. Het gaat hierbij zeker niet alleen om de juridische regels, maar ook om zaken zoals het Regelbeheer-systeem, de aansluiting op DSO-LV en participatie. De Unie organiseert met enige regelmaat sessies voor de waterschappen om de totstandkoming van de verordening en alles wat daarbij komt kijken te bevorderen. In deze bijeenkomsten wordt ook steeds de behoefte van de waterschappen geïnventariseerd, zodat daar door middel van vervolgactiviteiten verdere ondersteuning bij kan worden geleverd.

M.b.t. de indicator techniek

De waterschappen gebruiken hun 'Regelbeheersysteem' om vraagbomen (inclusief indieningsvereisten) aan het DSO-LV aan te bieden. Hiervoor is het uiteraard noodzakelijk dat er een beveiligde en technisch goed werkende aansluiting van het Regelbeheersysteem op DSO-LV is. Uit de implementatiemonitor in Q2 van 2020 blijkt dat 15% van de waterschappen over een dergelijke aansluiting beschikt en dat deze organisatie ook al reeds met toepasbare regels vraagbomen in DSO-LV heeft geregistreerd. 71% van de waterschappen bereidt deze aansluiting van het regelbeheersysteem voor, waarvan voor een groot deel geldt dat men zich al voor aansluiting heeft aangemeld. 14% van de waterschappen moet nog bepalen hoe zij met deze aansluiting zal omgaan[6]. Zoals hiervoor reeds werd aangegeven hangt het moment waarop deze aansluiting gereed moet zijn af van het moment waarop het waterschap zijn waterschapsverordening via DSO-LV ontsluit.
Wat betreft de aansluiting van de Regelbeheersystemen van de waterschappen op DSO-LV signaleren de waterschappen dezelfde aandachtspunten als eerder weergegeven voor de aansluiting om vergunningaanvragen en meldingen te kunnen ontvangen en verder te verwerken. Deze houden met name in dat er dit jaar voldoende tijd in de planning van de ontwikkeling van DSO-LV beschikbaar moet komen om de koppelingen te leggen en deze ook goed te kunnen testen. Daarbij zijn goede inhoudelijke ondersteuning en communicatie over planningen vanuit de centrale ontwikkeling van het DSO naar overheden en softwareleveranciers, waaronder die rond onderhoud, onontbeerlijk om de aansluiting soepel te laten verlopen.

M.b.t. de indicator registratie

Zoals eerder aangegeven hebben de waterschappen met het Rijk afgesproken dat het Rijk de vraagbomen (inclusief indieningsvereisten) met betrekking tot de bruidsschat (regels met betrekking tot waterkwaliteit) voor hen klaar zet in DSO-LV. Daarom is er verder geen extra inspanning van de waterschappen nodig om op de invoeringsdatum aan het criterium m.b.t. de indieningsvereisten te voldoen.

Voor de activiteiten die niet met de bruidsschat worden afgedekt zullen de waterschappen de vraagbomen met daarin de indieningsvereisten zelf aan DSO-LV beschikbaar moeten stellen. Dit gebeurt parallel met het ontsluiten van de waterschapsverordening vanaf het moment dat de Omgevingswet formeel in werking is getreden.

Duiding gemeenten

Van de gemeentelijke respondenten is bij 77% het beschikbaar stellen van indieningsvereisten in voorbereiding voor wat betreft de inhoud en 63% qua aansluiting op het DSO-LV om toepasbare regels te kunnen ontsluiten, 5% is hierop reeds aangesloten. We zien terug in de open antwoorden van gemeenten dat zij vooral behoefte hebben aan een volledig werkend DSO en duidelijkheid hierover. Daarbij dient te worden opgemerkt dat dit criterium met name van toepassing is op de 200 gemeenten die een aanvullende vragenboom in het Omgevingsloket Online (OLO) opgenomen hebben.

[6] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Van de groep respondenten die bezig is, is 41% bezig met de voorbereidingen voor het aanschaffen van een regelbeheersysteem en een kwart heeft hiervoor reeds een programma van eisen opgesteld. Bij 31% van deze groep is het regelbeheersysteem inmiddels aangeschaft[7].
Vanuit de VNG zullen we dit onderdeel onder de aandacht van gemeenten blijven brengen. Er is een bibliotheek van (uniforme) toepasbare regels en vragenbomen in voorbereiding voor veelvoorkomende aanvragen. Deze producten zullen breed onder de aandacht worden gebracht onder meer door de RIO's.

Criterium 5.3 Vergunningen en meldingen – proces

Criterium 5.3 is van toepassing op alle bevoegde gezagen die vergunningen verstrekken onder de Omgevingswet. Het criterium luidt als volgt:

5.3 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag (subcriterium proces)[v].

Een overheid voldoet aan het procescriterium zodra ze in brede zin haar processen voor het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen heeft aangepast aan de nieuwe wet. Het gaat daarbij niet alleen om werkafspraken over de behandeling, maar ook over het organiseren van de benodigde competenties. Daarnaast moeten voor complexe aanvragen waarbij verplicht advies van een andere overheid is vereist, afspraken worden gemaakt over de wijze van samenwerken bij dergelijke gevallen.

We meten de voortgang op dit criterium via twee indicatoren. Ten eerste doen we dit met de mate waarin de bevoegde gezagen hun procedure voor het behandelen van aanvragen via de 8-wekenprocedure in lijn hebben gebracht met de eisen van de wet. De grootste uitdaging zit voor deze partijen in het aanpassen van processen die voor de invoering van de Omgevingswet nog een wettelijke termijn van meer dan 8 weken hadden (bijv. aan aantal categorieën aanvragen die onder de Wabo onder de 26-wekenprocedure vielen) en vanaf de invoeringsdatum opeens een stuk sneller moeten kunnen worden afgehandeld. Ten tweede volgen we de mate waarin de bevoegde gezagen voor de behandeling van meervoudige aanvragen afspraken hebben gemaakt over het inwinnen van verplichte adviezen bij andere overheden. De overall stand voor beide indicatoren en het criterium 5.3 als geheel is als volgt[8].

[7] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

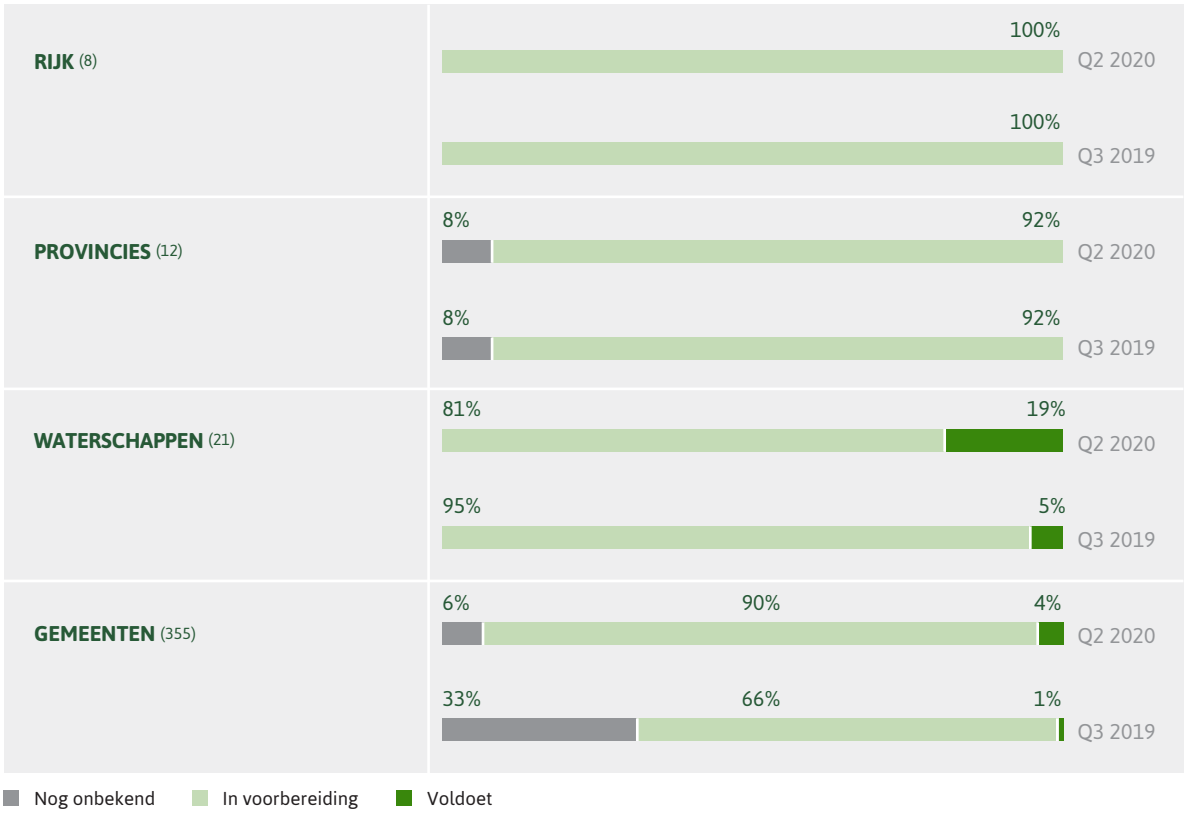
[8] Omdat de vraag over het op orde brengen van de vergunningprocedure in de vorige ronde iets anders is gesteld zijn de uitkomsten tussen ronde Q3 2019 en Q2 2020 op deze indicator niet geheel vergelijkbaar.

STATUS	RIJK (8)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEEMEENTEN (355)
5.3 Proces				
Totaalscore	100%	8% 92%	100%	6% 93% 1%
Vergunningsprocedure	100%	8% 92%	81% 19% +14%	6% 90% 4% +3%
Advies inwinnen	100%	8% 92%	14% 86%	13% 86% 1%

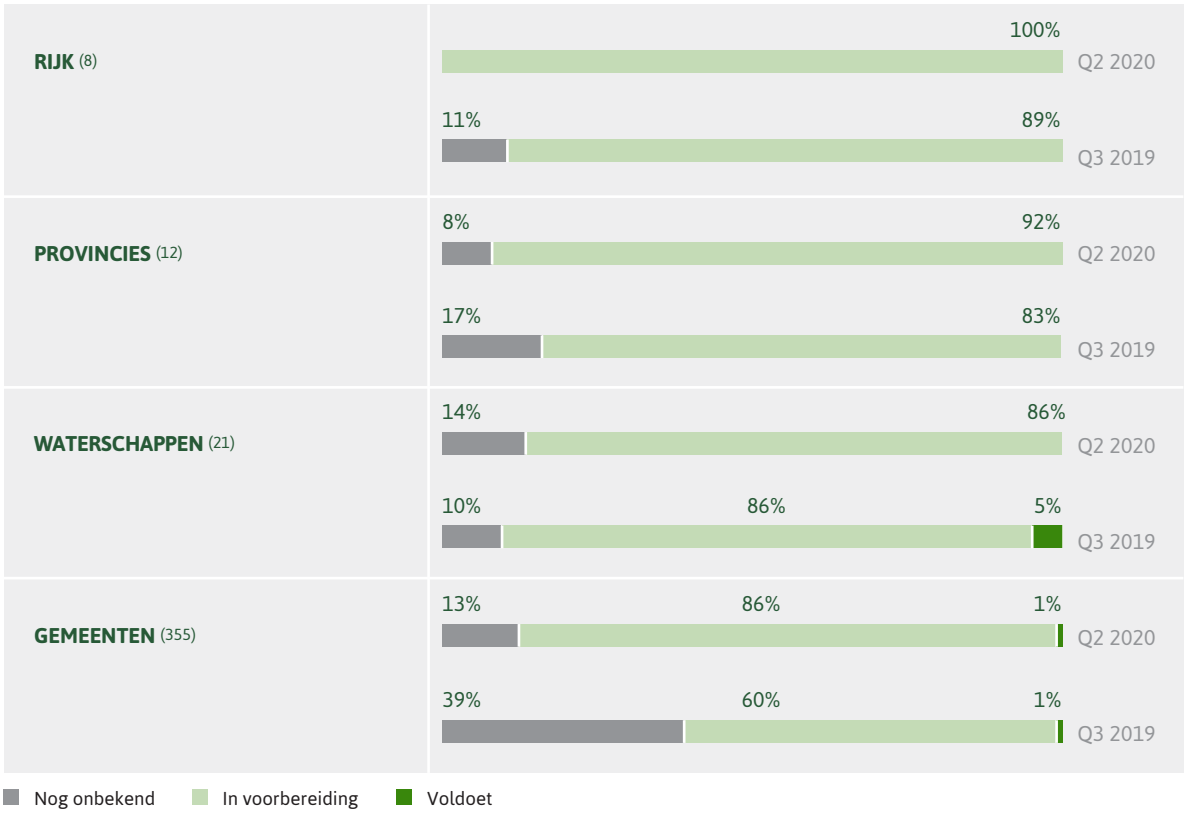
Nog onbekend | In voorbereiding | Voldoet | N.v.t. | Stijging van organisaties die voldoen t.o.v. vorige meting

Via de halfjaarlijkse survey volgen wij de mate waarin een bevoegd gezag al bezig is processen aan te passen voor het kunnen behandelen van omgevingsvergunningaanvragen en meldingen conform de eisen van de Omgevingswet. Er zijn twee vragen over gesteld: (1) in hoeverre ze het 8-wekenproces op orde heeft en (2) in hoeverre ze al afspraken heeft vastgelegd met andere overheden over het inwinnen van (verplicht) advies. Dit leidt tot de volgende scores van de overheden op de beide onderdelen van de procesindicator:

Grafiek C5.3.1: Mate waarin overheden hun processen voor behandeling van vergunningen die vallen onder de 8-wekenprocedure in lijn hebben gebracht met de nieuwe eisen van de Omgevingswet

Grafiek C5.3.2: Mate waarin overheden zijn gestart met het inrichten of aanpassen van processen tot het inwinnen van advies (met instemming) bij specifieke categorieën vergunningaanvragen

Duiding rijkspartijen
Twee van de acht respondenten in de survey geven aan te willen starten met het herinrichten van de processen rond de vergunningverlening. De overige rijkspartijen zijn hier al mee bezig. Met name op het punt van het inrichten van het proces tot inwinnen van advies laat de survey vordering zien.
Er worden momenteel afspraken gemaakt tussen de departementen over wanneer afstemming nodig is - daar waar dat formeel niet vereist is - bij afgifte van een omgevingsvergunning of een projectbesluit dat geldt als een omgevingsvergunning. Er is ook een richtingwijzer in de maak waarin wordt aangegeven in welke gevallen rijkspartijen bevoegd gezag zijn, en in welke gevallen ze advies (met instemming) gevraagd dienen te worden.

Duiding provincies
Van de provincies die bezig zijn met het aanpassen van de werkprocessen voor de gewijzigde vergunningenprocedure bevindt de helft zich in de inventariserende fase. De andere helft is al bezig met het aanpassen van de werkprocessen of heeft dit zo goed als afgerond.

Duiding waterschappen
Aanpassen werkprocessen aan gewijzigde vergunningenprocedure (8-weken procedure)
19% van de waterschappen heeft zijn processen voor het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen reeds aan de eisen van de Omgevingswet aangepast, de overige 81% heeft dit in voorbereiding. In vergelijking met de resultaten van de implementatiemonitor in Q3 2019 is er sprake van een behoorlijke vooruitgang.

Van de buitenkant kan de hier bedoelde aanpassing van interne processen als iets technisch overkomen, maar dat is het zeker niet. Bij de aanpassing geven de waterschappen namelijk invulling aan een belangrijk aspect van de implementatie van de Omgevingswet, te weten de overgang van ‘nee, tenzij’ naar ‘ja, mits’. Ook de rol van vergunningverleners als adviseurs en mediators krijgt hierbij aandacht. Dat geldt eveneens voor participatie, een ander belangrijk aspect van de processen rond vergunningaanvragen dat tijdens de invoering van de Omgevingswet door de waterschappen een extra accent krijgt. Specifiek aan participatie zal de Unie aandacht besteden in

bijeenkomsten die zij heeft met de hoofden vergunningverlening en handhaving van de waterschappen (het 'LOVH'). Wat betreft participatie hebben de waterschappen verder de tip aan elkaar gegeven om, als dat al niet is gebeurd, omgevingsmanagers aan de programma-organisatie voor de implementatie van Omgevingswet toe te voegen.

Naast deze activiteiten zijn de waterschappen ook volop bezig om in het kader van de aanpassing van deze processen de afstemming met andere overheden te intensiveren. De Regionale Implementatie Ondersteuners (RIO's) kunnen hierbij een nuttige rol vervullen. Een tip die de waterschappen dan ook voor alle overheden hebben is dan ook om vooral gebruik te maken van deze RIO's.

Aanpassen processen tot inwinning van advies
Door wijzigingen van de vraagstelling ten opzichte van de vorige implementatiemonitor geeft deze uitkomst een ander beeld in vergelijking met de meting in Q3 2019. Niettemin geldt dat 86% van de waterschappen bezig is met de voorbereiding van het aanpassen van zijn processen voor het inwinnen van advies bij andere bevoegde gezagen voor de vergunningaanvragen waar dit van toepassing is. De overige 14% van de waterschappen heeft aangegeven dat een dergelijke aanpassing van processen voor hen niet van toepassing is.

Ook dit aspect van de implementatie van de Omgevingswet strekt verder dan alleen het technisch aanpassen van interne processen. Het gaat hier om adviezen die de overheden aan elkaar geven en interne processen kunnen dan ook pas worden aangepast nadat er regionale afstemming heeft plaatsgevonden. Hierbij kunnen de Omgevingstafel die inmiddels in veel regio's functioneren een nuttige rol vervullen. De waterschappen hebben hier goede ervaringen mee.

Duiding gemeenten
Alle gemeentelijke respondenten zijn inmiddels bezig met de proceskant van het behandelen van vergunningen en meldingen en 4% heeft dit al gereed. Er is hierbij veel aandacht voor het maken van afspraken in de keten zoals met de omgevingsdienst. Het grootste deel van deze groep (68%) is gestart met gesprekken in de keten en bij 1 op de 20 zijn de afspraken in concept klaar. We zien terug in de open antwoorden van gemeenten dat ook de aanpassing van de financiële arrangementen en leges een belangrijk onderwerp van gesprek is.
Een deel van de gemeenten heeft de vergunningverlening belegd bij de omgevingsdienst. Uit de voortgangsmonitor van de omgevingsdiensten blijkt dat het aanpassen van de processen rondom vergunningverlening bij vrijwel alle omgevingsdiensten in voorbereiding is of al is afgerond[9].

We constateren dat gemeenten dit onderdeel in scope hebben en een aanzienlijk deel reeds vorderingen maakt op dit terrein. Om gemeenten hierin te ondersteunen, voert de VNG actief leveranciersmanagement. Vanuit de VNG onderzoeken we welke vorm van informatie over de leges het meest inspeelt op de behoeften: een modelverordening, een handreiking of andere wijze. We zijn hier direct mee gestart.

[9] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

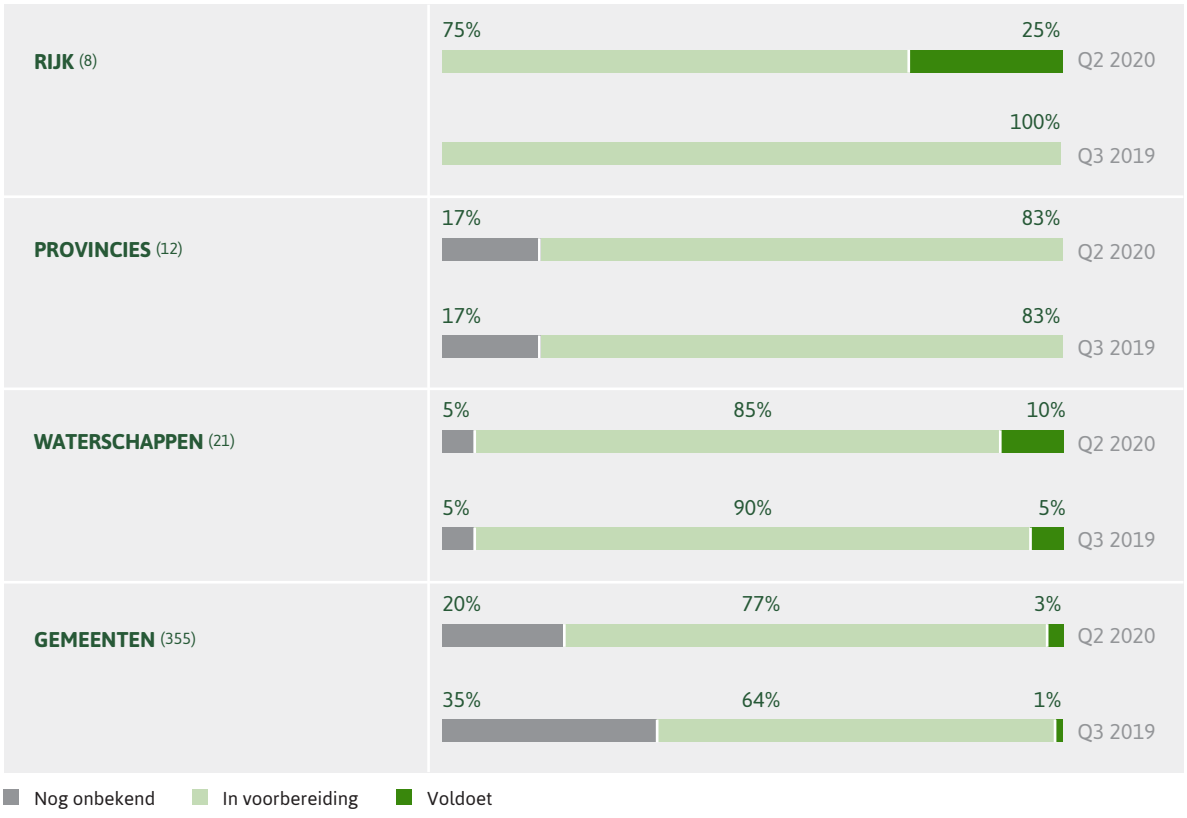
Criterium 5.4 Vergunningen en meldingen - beoordeling

Criterium 5.4. geldt voor alle bevoegd gezagen en luidt:

> 5.4 Vanaf de invoeringsdatum is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet (subcriterium beoordeling)[VI].

De mate waarin een bevoegd gezag zich voorbereidt op het kunnen beoordelen van vergunningaanvragen interpreteren we vanaf deze halfjaarrapportage[10] vooral als een vraag over de mate waarin de vergunningverleners bij hun organisaties beschikken over voldoende competenties om de nieuwe wet en in het bijzonder de regels uit hoofdstuk 8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving te kunnen toepassen. We vragen via de halfjaarlijkse survey in hoeverre de bevoegde gezagen de benodigde competenties aan het organiseren zijn. Dit heeft geleid tot het volgende overzicht van de mate waarin overheden al in staat zijn om vergunningaanvragen te kunnen beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.

Grafiek C5.4: Mate waarin overheden in staat zijn om vergunningaanvragen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet c.q. in hoeverre ze de benodigde competenties in hun organisatie hebben georganiseerd.

[10] Omdat de vraag over het op orde brengen van de vergunningprocedure in de vorige ronde iets anders is gesteld zijn de uitkomsten tussen ronde Q3 2019 en Q2 2020 op deze indicator niet geheel vergelijkbaar.

Duiding rijkspartijen
De monitor laat voortgang ten opzichte van de vorige meting zien. Twee van de acht rijkspartijen hebben aangegeven gereed te zijn met het organiseren van de benodigde competenties ten opzichte van geen in de vorige meting.
De overige rijkspartijen zijn gestart met het organiseren van de benodigde competenties.

Met name het oefenen onder andere met het DSO-LV is hierbij van groot belang. Hiervoor loopt onder andere de oefenaanpak (zie criterium 5.3.2). Dit voorjaar is een aantal trainers via het train de trainer traject van ADS bij het rijk opgeleid om binnen hun organisatie met medewerkers te werken aan de werkprocessen en competenties. Een aantal andere rijkspartijen hebben opleidingen ingekocht. Op het moment van het invullen van de survey is een aantal trainingen uitgesteld in verband met corona, maar dat wat via digitale oplossingen kan worden voortgezet gaat door.

Duiding provincies
Het beoordelen van vergunningen en meldingen is een belangrijk element voor de veranderopgave van provincies (mensen en procedures). Omdat de meeste provincies een groot deel van hun taken op dit gebied hebben uitbesteed aan omgevingsdiensten is dit een specifiek aandachtspunt en vinden gesprekken plaats over samenwerking en verantwoordelijkheden. De medewerkers van de omgevingsdiensten worden met opleidingen voorbereid op de implementatie van de omgevingswet of beschikken inmiddels over de benodigde competenties voor het beoordelen van aanvragen[11].

Duiding waterschappen
In deze implementatiemonitor geeft 10% van de waterschappen aan dat zij over voldoende competenties beschikt om vergunningaanvragen en meldingen op basis van de eisen die de Omgevingswet stelt te beoordelen. 85% van de waterschappen is bezig met de ontwikkeling van deze competenties en 5% moet hiermee nog een start maken. Er is sprake van een kleine vooruitgang t.o.v. de resultaten van de vorige implementatiemonitor in Q3 van 2019.

Duiding gemeenten
We constateren dat 3% van de gemeentelijke respondenten dit proces reeds heeft afgerond. 77% van responderende gemeenten is gestart met het aanpassen van beoordelingsprocessen. Bij de helft hiervan is in beeld welke processen geraakt worden en door 29% is in beeld gebracht welk type beoordelingen zij in de nieuwe situatie kunnen verwachten en wie de ketenpartners zijn bij de beoordeling. Eén vijfde heeft een plan opgesteld hoe de benodigde competenties bij medewerkers (verder) te ontwikkelen. Om dit te ondersteunen, zijn door de VNG voorbeelden van werkende processen ontwikkeld en beschikbaar gesteld, met voorbeelden van competentieprofielen.

[11] Zie hiervoor de rapportage 'Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet – 2e kwartaal 2020 Verlengd Bestuur' van Mei 2020, van Statisfact. Dit rapport is beschikbaar op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

BIJLAGE 1: OPDELING GEMEENTEN NAAR OMVANGCATEGORIE PER CRITERIUM

Opdeling gemeenten naar omvangcategorie per criterium

Percentage van organisaties die voldoen aan de minimum eisen zoals gemeten in maart 2020 en de stijging t.o.v. september 2019

CRITERIUM	4 OMGEVINGSPLAN	5.1 VERGUNNINGEN TECHNIEK	5.2 VERGUNNINGEN INDIENINGSVEREISTEN	5.3 VERGUNNINGEN PROCES	5.4 VERGUNNINGEN BEOORDELING
Minder dan 5.000 inwoners					
Voldoet					20% (+0%)
In voorbereiding	100%	80%	60%	80%	40%
Nog onbekend		20%	40%	20%	40%
5.000 tot 10.000 inwoners					
Voldoet		20% (+20%)		10% (+10%)	20% (+20%)
In voorbereiding	100%	70%	90%	90%	50%
Nog onbekend		10%	10%		30%
10.000 tot 20.000 inwoners					
Voldoet		9,1% (+9,1%)		1,5%	4,5% (+1,5%)
In voorbereiding	83,3%	83,3%	84,8%	90,9%	69,7%
Nog onbekend	16,7%	7,6%	15,2%	7,6%	25,8%
20.000 tot 50.000 inwoners					
Voldoet		11,6% (+11,6%)		(-1,9%)	1,6% (+1,6%)
In voorbereiding	91,5%	81%	89,4%	93,7%	80,4%
Nog onbekend	8,5%	7,4%	10,6%	6,3%	18%
50.000 tot 100.000 inwoners					
Voldoet		27,8% (+27,8%)			3,7% (+1,8%)
In voorbereiding	96,3%	72,2%	92,6%	94,4%	79,6%
Nog onbekend	3,7%		7,4%	5,6%	16,7%
100.000 tot 150.000 inwoners					
Voldoet		23,1% (+23,1%)			
In voorbereiding	100%	76,9%	100%	100%	76,9%
Nog onbekend					23,1%
150.000 tot 250.000 inwoners					
Voldoet		28,6% (+28,6%)		7,1% (+7,1%)	7,1% (+7,1%)
In voorbereiding	92,9%	64,3%	92,9%	85,7%	85,7%
Nog onbekend	7,1%	7,1%	7,1%	7,1%	7,1%
250.000 inwoners of meer					
Voldoet		50% (+50%)			
In voorbereiding	100%	50%	100%	100%	100%
Nog onbekend					

BIJLAGE 2:
TABEL STAND PER CRITERIUM IN PERCENTAGES

Criterium 1: Omgevingsvisie

STATUS	RIJK (1)		PROVINCIES (12)		WATERSCHAPPEN (-)		GEMEENTEN (-)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
Totaalscore								
Voldoet	0%	**0%**	67%	**67%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	100%	**100%**	33%	**33%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	0%	**0%**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Inhoud								
Voldoet	0%	**0%**	67%	**67%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	100%	**100%**	33%	**33%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	0%	**0%**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Publicatie								
Voldoet	0%	**0%**	67%	**67%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	0%	**0%**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	100%	**100%**	33%	**33%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**

Criterium 2: Omgevingsverordering

STATUS	RIJK (-)		PROVINCIES (12)		WATERSCHAPPEN (-)		GEMEENTEN (-)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
Totaalscore								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	92%	**100%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	8%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Inhoud								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	67%	**100%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	33%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Techniek								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	92%	**100%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	8%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Publicatie								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	0%	**100%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	100%	**0%**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**

Criterium 3: Projectbesluit

STATUS	RIJK (5)		PROVINCIES (12)		WATERSCHAPPEN (21)		GEMEENTEN (-)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
Totaalscore								
Voldoet	0%	**0%**	0%	**0%**	0%	**14%**	nvt	**nvt**
In voorbereiding	100%	**100%**	75%	**100%**	90%	**81%**	nvt	**nvt**
Nog onbekend	0%	**0%**	25%	**0%**	10%	**5%**	nvt	**nvt**

Criterium 4: Omgevingsplan

STATUS	RIJK (-)		PROVINCIES (-)		WATERSCHAPPEN (-)		GEMEENTEN (355)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
Totaalscore								
Voldoet	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	0%	**0%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	68%	**91%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	32%	**9%**
Proces								
Voldoet	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	1%	**1%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	58%	**83%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	41%	**16%**
Techniek								
Voldoet	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	0%	**0%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	61%	**68%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	nvt	**nvt**	39%	**32%**

Criterium 5: Vergunningen en meldingen

STATUS	RIJK (8)		PROVINCIES (12)		WATERSCHAPPEN (21)		GEMEENTEN (355)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
5.1 Techniek								
Totaalscore								
Voldoet	0%	**0%**	0%	**17%**	0%	**10%**	0%	**15%**
In voorbereiding	88%	**100%**	83%	**66%**	100%	**90%**	63%	**79%**
Nog onbekend	12%	**0%**	17%	**17%**	0%	**0%**	37%	**6%**
5.2 Indieningsvereisten								
Totaalscore								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	0%	**0%**	0%	**0%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	50%	**83%**	100%	**100%**	58%	**89%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	50%	**17%**	0%	**0%**	42%	**11%**
Inhoud								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	0%	**14%**	0%	**1%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	0%	**67%**	0%	**81%**	0%	**77%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	100%	**33%**	100%	**5%**	100%	**22%**
Techniek								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	0%	**15%**	0%	**5%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	50%	**83%**	100%	**71%**	58%	**63%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	50%	**17%**	0%	**14%**	42%	**32%**
Registratie								
Voldoet	nvt	**nvt**	0%	**0%**	0%	**0%**	0%	**0%**
In voorbereiding	nvt	**nvt**	0%	**0%**	0%	**15%**	0%	**5%**
Nog onbekend	nvt	**nvt**	100%	**100%**	100%	**85%**	100%	**95%**

STATUS	RIJK (8)		PROVINCIES (12)		WATERSCHAPPEN (21)		GEMEENTEN (355)	
	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020	sept 2019	apr 2020
5.3 Proces								
Totaalscore								
Voldoet	0%	**0%**	0%	**0%**	5%	**0%**	1%	**1%**
In voorbereiding	100%	**100%**	92%	**92%**	95%	**100%**	66%	**93%**
Nog onbekend	0%	**0%**	8%	**8%**	0%	**0%**	33%	**6%**
Vergunningsprocedure								
Voldoet	0%	**0%**	0%	**0%**	5%	**19%**	1%	**4%**
In voorbereiding	100%	**100%**	92%	**92%**	95%	**81%**	66%	**90%**
Nog onbekend	0%	**0%**	8%	**8%**	0%	**0%**	33%	**6%**
Advies inwinnen								
Voldoet	0%	**0%**	0%	**0%**	5%	**0%**	1%	**1%**
In voorbereiding	89%	**100%**	83%	**92%**	86%	**86%**	60%	**86%**
Nog onbekend	11%	**0%**	17%	**8%**	10%	**14%**	39%	**13%**
5.4 Beoordeling								
Totaalscore								
Voldoet	0%	**25%**	0%	**0%**	5%	**10%**	1%	**3%**
In voorbereiding	100%	**75%**	83%	**83%**	90%	**85%**	64%	**77%**
Nog onbekend	0%	**0%**	17%	**17%**	0%	**5%**	35%	**20%**

Dit is een uitgave van:
Programma Aan de slag met de Omgevingswet
www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
Mei 2020

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet is een initiatief van VNG, IPO, UvW en het Rijk.